

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	335
Land:	Syrien
Kilde:	Migrationsverket.
Titel:	Syrienkonflikten – säkerhetsstyrkor, rebellgrupper & andra miliser.
Udgivet:	30. maj 2013
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. september 2013

SYRIENKONFLIKTEN

säkerhetsstyrkor, rebellgrupper & andra miliser

United Nations, Department of Field Support, Cartographic Section, april 2012

Innehåll

Om rapporten	3
1. Säkerhetsläge mm - översikt	4
1.1 Aktuellt konfliktmönster (april-maj 2013)	6
1.1.1 Prognoser om utvecklingen i Syrien	8
1.2 Övergripping utförda av bägge sidor i konflikten	9
1.3 Oppositionens myndighetsutövning & ”rättssystem”	10
1.4 Utsatta befolkningsgrupper/kategorier – exempel	11
1.5 Flyktingar och internt fördrivna	18
1.5.1 Palestinska flyktingar	18
1.6 Kontroll av gränspassager mot Turkiet och norra Irak	19
2. Militär, säkerhetsstyrkor och paramilitära miliser (”regimsidan”)	22
2.1 Försvarsmakten	22
2.1.1 Palestinska förband under den syriska armén	23
2.2 Säkerhetsapparaten	23
2.3 Regimlojala miliser	24
2.3.1 <i>Shabiha</i>	25
2.3.2 Popular Committes; medborgargarden	25
2.3.3 National Defence Forces	26
2.3.4 PFLP-GC	27
2.3.5 Hizbollah och andra utländska shiamiliser	27
2.4 Mobilisering: Värnplikt, reservtjänst & rekrytering	28
2.4.1 Från ”normalläge” t.o.m. 2012	28
2.4.2 Information om militär- & reservtjänst inhämtad i april 2013....	31
2.4.2.1 Rekrytering till regimlojala miliser	33
2.4.2.2 Sammanfattning: Aktuell situation april 2013	34
3. Rebellgrupper	34
3.1 ”Free Syrian Army”; Supreme Military Council	36
3.2 Syrian Islamic Front	37
3.3 Jabhat al-Nusra och andra extremistgrupper	38
3.4 Rekrytering till rebellgrupper	40
4. Kurdiska partier, koalitioner och miliser	40
4.1 Democratic Union Party & People’s Defence Corps	41
4.2 Kurdish National Council	44
4.3 Supreme Kurdish Committee	44
4.4 Situationen i områden under PYD/YPG:s kontroll	44
4.4.1 Rekrytering till kurdisk milis – främst PYD/YPG	46
Källor och referenser	47
Möten i Turkiet och Irak, april 2013	47
Övrigt material	48

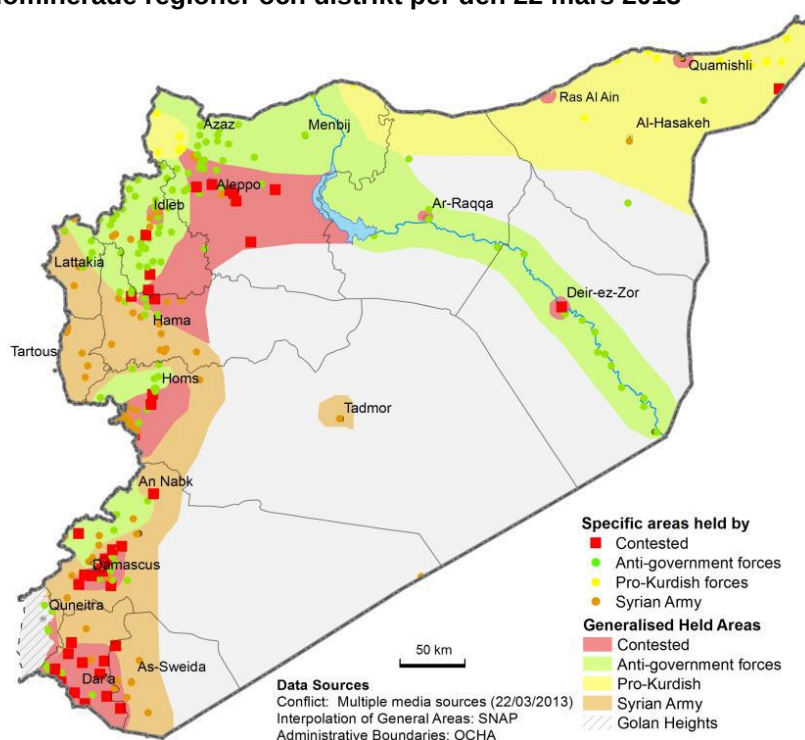
Om rapporten

Föreliggande sammanställning bygger främst på information från öppet tillgängliga källor och uppgifter inhämtade under Lifos och norska Landinfos besök i Turkiet och Irak i april 2013. Den redovisar inte nödvändigtvis verkets officiella inställning i alla delar. Vidare är den inte uttömmande i någon del utan ska ses som en översiktlig lägesbild av en dynamisk konflikt, varför den bör vägas mot annan och potentiellt färskare information på aktuella temata – i synnerhet säkerhetsläge och prognoser.

1. Säkerhetsläge mm - översikt

Rebellstyrkor har utvecklat förmåga att utmana regeringsstyrkor på flera fronter i Syrien. Tillgången till vapen ökar genom smuggling och övertag av regimens militärbaser och vapenlager, vilket gjort att man kommit över pansarvagnar, artilleripjäser, granatkastare, raketer och portabla luftvärnssystem. Samordningen i fält har förbättrats. Samtidigt ökar antalet olika grupper, medan koalitioner förändras och de gemensamma befäls- och kontrollstrukturerna är otillräckliga. Det finns också en tendens till fragmentering, kriminalitet och inbördes friktioner mellan olika miliser i Idlib och Aleppo samt vissa andra rebelldominerade områden¹ medan mycket av vapenarsenalen hamnar i radikaliserade kretsar, vilket i sig har en negativ effekt på säkerhetsläget i vissa av de områden som oppositionen definierar som "befriade".² Det rapporteras också om slitningar mellan och inom några av de inflytelserika islamistgrupperna, bl.a. inom Jabhat al-Nusra.³

Grovskiss över omstridda områden; regim-, rebell- respektive kurddominerade regioner och distrikt per den 22 mars 2013⁴

The Assessment Capacities Project/MapAction, Syria Needs Analysis Project, « Regional Analysis Syria », 28 mars 2013

¹ Human Rights Watch (HRW), 11 april 2013; International Crisis Group (ICG), 8 april 2013; Syrian National Movement (SNM), 10 april 2013; säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013. Rebeller i Damaskus uppges generellt vara något bättre organiserade och mer enade i kampen mot al-Assad pga. att regimen är starkare där. "I norr är det mer kaotiskt" (SNM, Op.cit.).

² UNGA/HRC, the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (IICISAR), *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*, 11 mars 2013; Kurdistan Regional Government (KRG), Ministry of Interior, 14 april 2013; andra källor i Turkiet och Irak, 8-18 april 2013.

³ Reuters, "Insight – Syria's Nusra Front eclipsed by Iraq-based al Qaeda", 17 maj 2013.

⁴ Observera att regeringsstyrkor efter att kartan producerats lanserat en offensiv för att driva ut rebeller från ställningar i och kring al-Qusayr (Homs), Damaskus och Dara'a samt vägarna däremellan, samtidigt som rebeller på nytt öppnat en front i Hama mm.

Det framhålls av samtalspartners i Syriens gränsområden att det inte finns några säkra områden i de rebelldominerade områdena i landet. Situationen har inte stabiliserats vare sig i norr eller öster. Generellt kan sägas att centrala delar av provinshuvudstäder och andra större städer ligger under regimkontroll, medan områden runtomkring och i periferin domineras av rebellgrupper. Ar-Raqqa är (i april) enda undantaget där provinshuvudstaden, förutom den militära flygbasen, ligger under rebellstyrkor.⁵ Idlibprovinsen ligger enligt uppgift delvis i händerna på konkurrerande kriminella grupper.⁶ Enligt en syrisk läkare som arbetar i området, säger sig ca 70% av milismännen i området tillhöra "FSA", ca 10 % Syrian Islamic Front (SIF, se 3.2) och övriga "ingen", dvs. lokalt förankrade grupper. De som uppger sig representera "FSA" uppger sig också i någon mån följa instruktioner från general Salim Idriss (SJMCC/SMC, se 3.1). SIF utgörs främst av relativt moderata islamister men även några mer radikaliserade element. De är dock ej att likställa med Jabhat al-Nusra (3.3). Däremot samordnar man sig med al-Nusra vid behov. Al-Nusra är dock egentligen relativt få, endast några tusen, och endast ca 25 personer i Idlib city med omnejd i april. De flesta syrier vill inte att de ska få för stort inflytande i Syrien; man vill inte se ett nytt Irak, enligt den syriske läkaren.⁷

De rebellkontrollerade områdena i Idlib sträcker sig i princip från gränsen till Idlib city (regimkontroll), därifrån vidare nordost till Aleppo city (delad regim-/rebellkontroll). I västlig riktning finns regimtrupper redan vid Kasab. Situationen längs vägen från Aleppo i norr via Saraqib, Ma'aret an-Nou'man, Khan Shaykhoun, Hama, ar-Rastan, Talbiseh, Homs och sedan vidare hela vägen ned till Damaskus och Dara'a i söder, är mycket komplex och dynamisk, kanske i synnerhet sträckan Aleppo-Homs, med rebellkontroll/vägspärrar etc. längs vissa vägsträckor och regimkontroll längs andra.⁸ Situationen i Aleppo uppges tills en bit in i februari ha varit "stabiliserad" på en viss konfliktnivå, med tydliga frontlinjer, men tenderar återigen att förvärras dramatiskt.⁹ Vidare har regimen fortfarande checkpoints i 'Ayn al-Eisa och precis norr om det rebellkontrollerade ar-Raqqa. Regimen kontrollerar (i april) också fortfarande delar av al-Qamishliområdet, bl.a. flygplatsen, vilken fortfarande är operativ, och stora delar av al-Hassakeh stad. Regimnärvaro finns även i andra distrikt i nordost, där annars det kurdiska Democratic Union Party (PYD) dominerar¹⁰ efter att de kurddominerade områdena i norra Syrien i stort sett överlåtits åt dem (4). Länken mellan Damaskus och centrala delar av större städer ute i landet är generellt via flyg. De enda för regimen "säkra" landlänkarna f.n. är Damaskus-Beirut respektive Homs-Latakiah.¹¹

Ett fortsatt vapentillflöde även till den försvagade men militärt fortsatt starka regimen al-Assad, med lojala elittrupper, inhemska och utländska miliser, bidrar också till att den allmänna säkerhetssituationen i Syrien till dags dato mer eller mindre kontinuerligt fortsätter att förvärras (eller stabiliseras, enligt rysk-iranskt perspektiv).

⁵ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013; Syrienkännare vid Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

⁶ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013; Syrian National Coalition's Assistance Coordination Unit (ACU), 12 april 2013.

⁷ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, Reyhanli, 11 april 2013.

⁸ Ibid.

⁹ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013; j.fr. The Daily Star Lebanon, "Assad forces prep assault to retake Aleppo: report", 28 maj 2013.

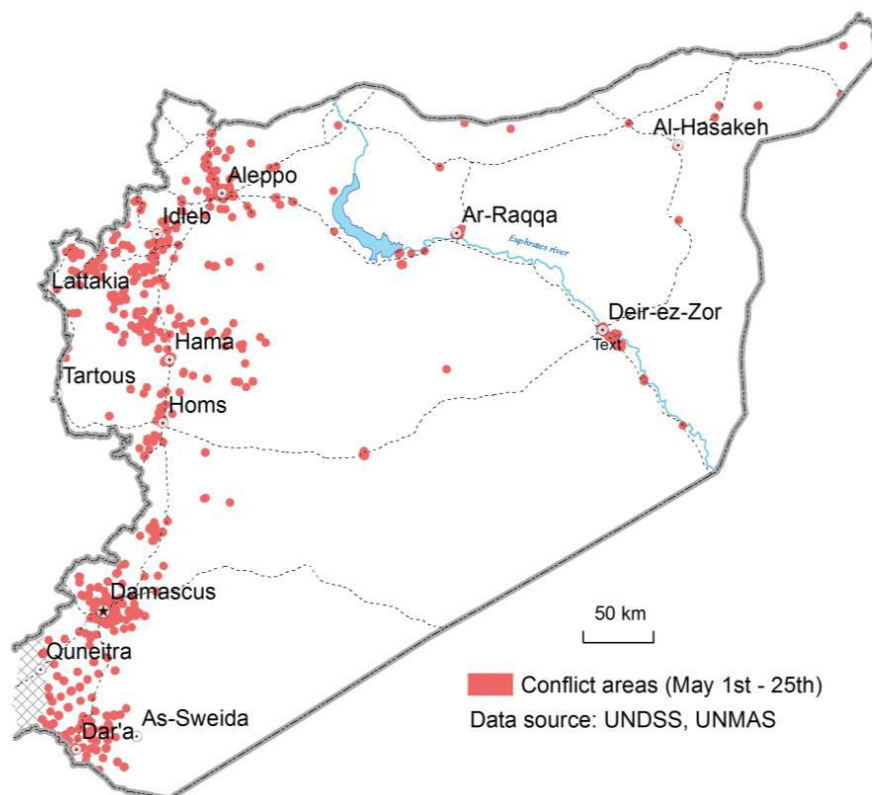
¹⁰ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

¹¹ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

1.1 Aktuellt konfliktmönster (april-maj 2013)

Regeringsstyrkor har under våren fokuserat på att hålla greppet om provinshuvudstäder. Damaskus präglas av en stor mängd avspärmingar, vilket gör att det tar timmar från Souq al-Hammidiyah till al-Maliki. I al-Maliki råder extra säkerhetspådrag pga. att militär personal har bostäder där. Kring presidentpalatsen är säkerheten rigorös, men risken för RPG-attacker stor, vilket även påverkar ambassaderna i området.¹² I slutet av april lanserar regimen en offensiv för att driva ut rebeller från Damaskus ytterområden. Samtidigt äger rebellattacker rum ända in i Damaskus hjärta. Delar av Aleppo¹³, Idlib, Latakiah, Homs (främst al-Qusayr)¹⁴, Damaskus förorter (bl.a. Darayya, Douma, Jobar och Eastern Ghouta/Ghoutaat Dimashq)¹⁵ och Dara'a är omstridda under april-maj. Även i tidigare relativt lugna Tartous äger strider rum.¹⁶ Samtidigt förekommer gränsöverskridande attentat i Libanon (bl.a. Bekaa och Tripoli) och i södra Turkiet (51 offer för bombattentat i Reyhanli, 11 maj). Syrienrelaterade väpnade incidenter förekommer även på Golan samt längs jordanska gränsen. Stora delar av västra Syrien är en krigszon.

Värst konfliktdrabbade områden i Syrien i maj 2013

The Assessment Capacities Project/MapAction, Syria Needs Analysis Project, « Regional Analysis Syria », 30 maj 2013

¹² Italiens Ambassad i Ankara, 16 april 2013.

¹³ The Daily Star Lebanon, "Battles for airports rage in northern Syria ", 29 april 2013; The Daily Star Lebanon, "Assad forces prep assault to retake Aleppo: report", 28 maj 2013.

¹⁴ Al Arabiya, "Hezbollah fighters head to strategic Qusayr as fighting rages", 20 maj 2013; AFP, "Hezbollah fighters killed in battle for Syria's Qusayr", 20 maj 2013; The Daily Star Lebanon, "Hezbollah confirms heavily involved in Syria conflict", 25 maj 2013.

¹⁵ Al Arabiya, "Ghouta, Hezbollah's next target in Syria?", 28 maj 2013.

¹⁶ Al-Bayda, Banyas ett aktuellt exempel (AFP, "Dozens killed in Baniyas", 1-2 maj 2013).

I Dara'a, som en tid varit avskuret från Damaskus, uppges regeringsstyrkor göra framsteg, och ska bl.a. för en tid sedan ha intagit byn Khirbet Ghazaleh på vägen mellan Damaskus och den jordanska gränsen, bl.a. uppbackade av Hizbollah.¹⁷ Parallellt har strider i och kring gränsnära byar, med bl.a. shiitiska invånare, i al-Qusayrområdet i provinsen Homs intensifierats och överskridit den libanesiska gränsen när regimstyrkor uppbackade av Hizbollah och National Defence Forces (NDF, se 2.3.3) attackerar rebeller, som i sin tur granatbeskjutit flera byar i libanesiska Hermel, Bekaa. Regimstyrkor har intagit en rad byar i närhet till al-Qusayr, där enligt uppgift ca 25 000 civila suttit instängda tillsammans med ca 4000 rebeller. 19 maj uppges regimstyrkor ha gått in i al-Qusayr stad, där striderna beskrivs som mycket intensiva.¹⁸ Hizbollahs engagemang i Syrien ökar,¹⁹ och den 26 maj uppges regimlojala styrkor kontrollera ca 80% av staden.²⁰ Parallellt har fronten i Hama sedan en tid öppnats på nytt av rebeller, som bl.a. ska ha intagit de övergivna alawitiska byarna Tlaissiyeh, Zoghbe, Sha'ata och Balil.²¹

Regimens nuvarande strategi

Regimen al-Assad bedöms idag inrikta sin strategi på att ta kontroll över militärt centrala orter som al-Qusayr (sammanlänkar Homs med kusten, skär av rebellernas underhållslinjer från Tripoli hamn), ar-Rastan (sammanlänkar Homs och Hama), Ma'aret al-Nouman (sammanlänkar Hama med Aleppo) och vägarna däremellan istället för att sprida decimerade armétrupper över alltför stora geografiska områden. Det uppges också vara centralt att hindra rebellernas förstärkningar av manskaper och vapen till Damaskus förorter och att kontrollera områden öster om Damaskus för att säkra vägen mellan huvudstaden och den militära flygplatsen i Dumair nordost om Damaskus. I korthet kan sägas att syriska säkerhetsstyrkor idag agerar mer efter plan och strategi än reaktivt.²² Vidare uppges regimkällor till libanesiska Al-Akhbar i maj att efter att al-Qusayr har "säkrats" har regeringsstyrkor också för avsikt att återta rebellkontrollerade delar av Aleppo, där trupper redan mobiliseras,²³ sannolikt med stöd av Hizbollah.

Reguljära syriska armétrupper har med tiden skaffat sig erfarenhet av gerillakrig. I slaget om al-Qusayr har dock erfarna Hizbollahkrigare spelat en central roll. I sammanhanget har också regimlojal milis mobiliserats för att backa upp regimstyrkor. Dessa miliser har enligt uppgift i viss utsträckning dessförinnan tränats för strid i bebyggelse av Iran. National Defence Forces (2.3.3), sammansatt av religiösa minoriteter, främst alawiter, är ett konkret sådant exempel.²⁴ Avseende

¹⁷ AFP, "US, Britain press Russia on Syria", 14 maj 2013.

¹⁸ BBC News Middle East, "Syrian army storms rebel town of Qusair", 19 maj 2013; Al Arabiya, 20 maj 2013; AFP, 20 maj 2013.

¹⁹ The Daily Star Lebanon, 25 maj 2013; Al Arabiya, 28 maj 2013.

²⁰ AFP/gulfnews, "Syria: Pro-Al Assad forces 'control 80% of Qusayr'", 26 maj 2013; Reuters, "Hezbollah, Syrian government forces advance in border town", 25 maj 2013.

²¹ ACAPS/MapAction, SNAP, "RAS", 30 april 2013; källor i Turkiet, 8-18 april 2013; The Daily Star Lebanon, "Syrian army takes villages near Qusayr: officer", 13 maj 2013; AFP, "Syria opposition warns of danger to Qusayr residents", 14 maj 2013; AFP, "Assad insists he will not quit, car bomb hits Damascus", 18 maj 2013.

²² AFP, "Syria army shifts to 'war of highways'", 25 april 2013; källor i Turkiet, 8-18 april; Institute for the Study of War (ISW), *The Assad Regime: From Counterinsurgency to Civil War*, mars 2013 (b); arabisk och internationell media, april-maj 2013.

²³ Al-Akhbar/The Daily Star Lebanon, "Assad forces prep assault to retake Aleppo: report", 28 maj 2013.

²⁴ ISW, mars 2013 (b); SNM, 10 april 2013; ACU, 12 april 2013; AFP, 25 april 2013.

Hizbollahs utökade engagemang i Syrien, uppger talespersoner för exiloppositionen och andra källor i slutet av maj att Hizbollah också har aktiverats i Damaskus ytterområden²⁵ mm.

1.1.1 Prognoser om utvecklingen i Syrien

”The situation in Syria is worsening and there is no dialogue between the parties. We believe that there is no solution in sight and no future plan for Syria. The conflict is gradually becoming more sectarian. The idea of creating a new unified Syria is not working. Since the armed opposition is dominated by Sunni Arabs, other groups feel scared by their plans and outlook for a future Syria.”²⁶

Omvittnad brutalitet på bägge sidor och sekteristiska klyftor talar för att konflikten kan fortsätta att förvärras. Regimens kärna är hård, och har bl.a. starkt stöd av Iran. Det är som regel mycket svårt att komma inpå maktens centrum. Attentatet mot det nationella säkerhetshögkvarteret i Damaskus som dödade försvarsminister Daoud Rajha, vice försvarsminister Assef Shawkat (Bashar al-Assad's svåger) och assisterande vicepresident Hassan Turkmeni den 18 juli 2012, lär förbli ett av undantagen med lucka i säkerheten. Det finns visserligen gott om folk inom regimen som har anledning att hämnas olika oförätter, men kärnan bedöms vara strikt lojal, och alla som arbetar inom den innersta krets som ansvarar för president al-Assads säkerhet ska ha rekryterats från storfamiljen, med ursprung i al-Assads hemby al-Qardahah, Latakiah, och måste slåss för regimen för egen överlevnad. De saknar alternativ. Detta talar också för ett långvarigt inbördeskrig,²⁷ om inget oförutsett, i form av kraftfull utländsk intervention sker i närtid.

Indikationer på att kemiska vapen kan ha använts i konflikten,²⁸ eventuellt även av rebellsidan,²⁹ skulle kunna påskynda en utländsk intervention på den grunden. Potentiella ryska vapenleveranser³⁰ skulle i och för sig försvåra eventuella flyg- och marinförbudszoner.³¹ Regimen al-Assad tycks i alla händelser till dags dato bedöma att utländsk intervention på marken är osannolik. Så länge man bedömer så vara fallet kommer man fortsätta sitt ”utrotningskrig mot terrorister”, medan det, diplomatiska ansträngningar - Genève II mm - till trots, även fortsatt lär vara situationen på marken som kommer att forma händelseutvecklingen.³²

Institute for the Study of War (ISW) noterar vidare att även om regimen i nuvarande form skulle tappa greppet och oppositionen eventuellt skulle konsolidera sin kontroll över en större del av Syrien, kan kvarvarande regimelement transformera sig till ett komplext motståndsnätverk som Iran lär vara benäget att fortsätta stödja.³³ Regimen kommer att satsa på att hålla Damaskus ”until the bitter end”, men om Damaskus förloras, kommer kvarvarande element aldrig ge upp alawitiska områden. I sammanhanget har regimen också konkret stöd av Hizbollah och andra shiamiliser.³⁴ Med hänsyn till dagsaktuellt konfliktmönster,

²⁵ NC/SOC:s Khaled Saleh citerad av Al-Hayat/The Daily Star Lebanon, 28 maj 2013; Al Arabiya, 28 maj 2013.

²⁶ Kurdish National Council (KNC), Erbil, 13 april 2013.

²⁷ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

²⁸ Le Monde, « Chemical warfare in Syria », 27 maj 2013.

²⁹ AFP, “Syrian rebels used sarin gas: UN human rights investigator”, 6 maj 2013.

³⁰ Ev. nya MIG 29 och avancerade robotsystem som S-300 och Yakhont i närtid.

³¹ The New York Times, “Israel justice minister slams Russia Arms to Syria”, 17 maj 2013.

³² Källor i Turkiet, 8-18 april; Salman Shaikh, Brookings Doha Center (AFP, 11 maj 2013).

³³ ISW, mars 2013 (b).

³⁴ KRG, Ministry of Interior, Erbil, 14 april 2013.

är vi långt ifrån där ännu, men transformationen kan delvis vara på gång (se 2.3). I linje med ovanstående noterar även företrädare för International Crisis Group (ICG) att Syrien är i inledningsfasen av ett långvarigt inbördeskrig. Al-Assad kommer inte att besegras utan kommer att klamra sig fast med hjälp av regimstyrkor i milisform. Kusten, Hama, Homs och Damaskus kommer att bli kvar i denna kvarleva av den syriska staten och regimkontroll kommer att sträcka sig över både alawiter, kristna och druser m.fl., som i betydande antal kommer att föredra att stanna i dessa områden där de känner sig tryggare och lättare har tillgång till mat och el mm. Ingen sida kan dock vinna som det ser ut idag. Det är ”döda eller dödas” som gäller i Syrien. Folk har ”blod på sina hjärnor”, enligt ICG-medarbetare, samtidigt som al-Assadfamiljen hyser gott hopp om att Väst studerar hur de rebellkontrollerade områdena hittills fungerar; när staten drar sig tillbaka atomiseras samhället, enligt ICG. Detta manifesteras nu genom talrika väpnade grupper som är mycket misstänksamma mot varandra.³⁵

För att balansera ovanstående bild något, bör nämnas att det under konflikten runt om i landet har vuxit fram ett stort antal civila lokala råd, i många fall beskrivna som välfungerande och välförankrade. De har en central roll i att kanalisera och distribuera bistånd, verka för att medicinsk vård och andra förnödenheter finns att tillgå,³⁶ men också som motvikt mot att kriminella element eller islamistiska intressen tar över. Det finns också uppgifter om att de lokala råden i vissa distrikt i landet har bidragit till att medla fram temporära vapenvilor mellan lokala militära befälhavare och rebeller. Deras existens - och väsentligt effektivare stöd utifrån - bedöms essentiellt för Syriens nutid och framtid.

1.2 Övergrepp utförda av bägge sidor i konflikten

Den av FN/HRC tillsatta oberoende internationella undersökningskommissionen om Syrien (som f.ö. kommer med en ny rapport i dagarna) och en rad andra oberoende bevakare, däribland HRW, har under Syrienkrisen kunnat dokumentera en rad olika former av allvarliga krigshandlingar och övergrepp utförda av regimstyrkor och regimlojala miliser som drabbat civila. Övergrepp, mot både soldater och milismän, utförda av oppositionssidan har också kunnat dokumenteras. Att så är fallet, att fallen är många och allvarliga – i synnerhet regimsidans övergrepp mot dissidenter och civila upprorsområden³⁷ - är ostridigt och kommer inte att avhandlas på djupet här. Värt att notera i sammanhanget är att konflikten från 15 mars 2011 till april 2013 kan ha krävt ca 100 000 dödsoffer, enligt USAK,³⁸ och att de oberoende organisationer och syriska oppositionsgrupper som ägnar sig åt att dokumentera dödsfall är eniga om att en betydande andel av

³⁵ ICG, Istanbul, 8 april 2013; andra källor i Turkiet, 8-18 april 2013.

³⁶ Biståndsorganisationer vi mött i Reyhanli samarbetar med 53 lokala råd i norra Syrien.

³⁷ HRW, *Torture Archipelago: Arbitrary Arrests, Torture, and Enforced Disappearances in Syria's Underground Prisons since March 2011*, 3 juli 2012; HRW, “By All Means Necessary!” *Individual and Command Responsibility for Crimes against Humanity in Syria*, 15 december 2011; IICSAR, *Report of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*, 23 november 2011; IICSAR 11 mars 2013; HRW, 11 april 2013 m.fl. (ny rapport från kommissionen publiceras också i dagarna). Få lär ha undgått rebellfallet Khalid al-Hamad i Homs som skär upp en dödad regeringssoldat och äter hans inälvor, och samtidigt medger att han deltagit i andra fall där regimsoldater och milismän skändas (Time magazine/YouTube/AFP, “Syria rebel defends gruesome video as revenge: report”, 14 maj 2013). Utomrättsliga avrättningar kan även ha utförts av Jabhat al-Nusra (AFP, “Syria jihadists executed regime supporters: video”, 16 maj 2013, m.fl.).

³⁸ International Strategic Research Organization (USAK), Center for Middle Eastern and African Studies, Ankara, 16 april 2013.

offren varit civila, men också att antalet dödsfall bland rebeller, regimstyrkor och regimlojala miliser med tiden tenderat att öka snabbare, samt att provinserna Damaskus, Homs, Idlib och Aleppo över tid varit de värst drabbade.³⁹

1.3 Oppositionens myndighetsutövning & "rättssystem"

I samband med att rebellgrupper tar kontroll över territorium i delar av Syrien finns det vissa tidigare offentliganställda som lärare, läkare och administratörer som fortsätter att arbeta. På en liten ort, Maare, mellan den turkiska gränsen och Aleppo sitter enligt uppgift en "regimtrogen" kommunordföranden kvar. Han har inte längre någon särskild makt, men rebellerna låter honom vara. Han ser bl.a. till att de tidigare statsanställda, bl. a. lärare, får ut sin lön från staten. Pengarna skickas med kurir.⁴⁰ Även i det rebellkontrollerade ar-Raqqa får vissa lärare och tjänstemän lön utbetald av regeringen i Damaskus. Lönen utbetalas via en bank som fortfarande (i april) fungerar där. På andra orter fortsätter tjänstemännen att arbeta utan lön.⁴¹ Det kan också finnas platser i omstridda områden som Aleppo och Idlib där offentlig service delvis fortfarande fungerar, och där t.ex. vissa officiella handlingar och dokument fortfarande utfärdas.⁴² I de norra delarna av landet finns vidare ca 5000 poliser som "hoppat av regimsidan" men vill fortsätta arbeta. Vissa fortsätter att arbeta trots att de inte längre avlönas.⁴³

Samtidigt börjar oppositionsgrupper också med olika former av myndighetsutövning, dock utan enhetlighet och samordning. Där finns nu bl.a. ett framväxande "rättssystem" i form av ett antal olika domstolar i provinserna Aleppo, Idlib, Homs, och Deir ez-Zour, som fungerar olika, med begränsad insyn och brister i kompetens och teknisk kapacitet. Där finns enligt uppgift ingen rättssäkerhet; det har förekommit att tillfångatagna soldater och milismedlemmar avrättats efter snabba processer i shariadomstol och begränsade möjligheter att försvara sig, enligt den oberoende kommissionen om Syrien, HRW-medarbetare m.fl.⁴⁴ Rebellgrupper har skapat arrester och fängelser i bl.a. Aleppo och Homs där soldater, misstänkta, kollaboratörer, informanter och potentiellt kriminella hålls i förvar, över 500 bara i Aleppo, enligt kommissionen i mars 2013.⁴⁵ Ett allvarligt problem i sig är det förhållande att där nu finns minst två parallella system i Aleppo: Ett Shariatråd (som bl.a. stöds av inflytelserika islamistmiliser) och ett sekulärt juridiskt råd. HRW-medarbetare framhåller att stränga påföljder, ibland t.o.m. dödsstraff, tillämpas även i fall av mindre allvarlig brottslighet. HRW har också tidigare kunnat dokumentera tortyr och misshandel av fångar i rebellförvar, samt utomrättsliga avrättningar. Omfattningen av det är troligen inte lika stor som på regimsidan, men de som anklagas för att vara *shabiha* (2.3.1) kan bli avrättade av rebeller, ibland utan rättegång, ibland efter mycket summariska rättegångar. Detaljerna är svåra att dokumentera pga. visst hemlighetsmakeri runt fenomenet.

³⁹ SOHR/The Miami Herald, "Rate of killings in Syria peaks in April amid government counteroffensive", 3 maj 2013; Syrian Revolution Martyr Database, 2 maj 2013; Violations Documentation Center in Syria, 6 maj 2013; AFP, "94,000 dead in Syria conflict: NGO revised toll", 14 maj 2013; Reuters, "Syria death toll at least 80,000, says U.N. General Assembly president", 15 maj 2013.

⁴⁰ HRW, Kilis 11 april 2013

⁴¹ ACU, 12 april 2013

⁴² Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

⁴³ Syrienrådgivare vid Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 8 april 2013. Avseende gränskontroll, se avsnitt 1.6.

⁴⁴ IICSAR, 11 mars 2013; HRW, 11 april 2013.

⁴⁵ IICSAR, 11 mars 2013.

Intrycket HRW har är att det sekulära systemet, där ett ”Judicial Council” med tidigare advokater och domare har i uppdrag att inrätta två civila domstolar och en militär, är/kommer att vara bättre än det shariabaserade, där domarna är anonyma och domsluten muntliga, enligt HRW-medarbetaren.⁴⁶

Enligt representant för Syrian National Movement (SNM) fungerar ännu inte offentlig förvaltning och rättsväsende i rebelldominerade områden. Där pågår dock ansträngningar för att skapa ett enhetligt domstolssystem. Bl.a. i Aleppo finns nu ett *Majlis al-Qada’a al-Muahhad* (the Unified Judicial Centre/Council). I andra områden har dock väpnade grupper skapat sina egna domstolssystem. Båda dessa existerar parallellt med shariadomstolar som leds av islamiska lärde. De sekulära domstolarna, med domare som tidigare arbetat inom rättsväsendet på regimsidan, bygger sina domslut på the *Arab Unified Law* framtagen av Arabförbundet (1979-96), vilken, enligt SNM, visserligen inspirerats av sharia, men är en komplett civil lag inklusive strafflag. Planen är vidare att föra samman alla domare från olika platser i de ”befriade områdena” för att skapa ett *Majlis al-Qada’a al-Ala* (Supreme Judicial Council). Detta råd är tänkt att strukturera (det sekulära) domstolssystemet. Problemet med shariadomstolar (i straffrättsliga ärenden) är att de är godtyckliga; en typ av överträdelse kan dömas olika av olika domare. Shariadomstolar är nu operativa bl.a. i ar-Raqqa, delar av Aleppo och Mayadin, Deir ez-Zour. Vidare existerar (rebell)polis på vissa orter. T.ex. på vägen mellan Idlib och Ma’aret an-Nouman, där kriminaliteten är utbredd, har väpnade grupper tidigare i år skapat en gemensam polisstyrka om 700 man för att patrullera i området. Sedan dess uppges kidnappningar och stölder ha minskat där. Vidare finns polisenheter som stödjer domstolarna i andra områden.⁴⁷

1.4 Utsatta befolkningsgrupper/kategorier – exempel⁴⁸

Av Syriens mellan 22,5 och 24,5 miljoner invånare (osäkra uppgifter)⁴⁹ utgörs majoriteten (ca 69-75%) av sunnimuslimer, varav främst araber och resten kurder (ca 9%) och en liten andel turkmenier. Med hänsyn till konfliktens karaktär – profildissidenters och gräsrotsoppositioners sammansättning/majoritet och demografin på de orter som varit mest konfliktdrabbade över tid mm - torde en stor andel av dem som dödsats, frihetsberövats, fördivits och flytt hittills under krisen ha

⁴⁶ HRW, 11 april 2013.

⁴⁷ SNM, 10 april 2013.

⁴⁸ Genomgången är långt ifrån uttömmande och saknar inbördes rangordning. Bland de kategorier som ej avhandlas i aktuellt stycke ingår t.ex. yezidier och hbtq-personer. Det finns yezidier kvar i städer och, framförallt, byar i de kurdiska områdena i Syrien. Där finns även yezidier bland flyktingarna i Irak och andra länder. Det har dock hittills under krisen inte rapporterats om förföljelse riktad specifikt mot yezidierna. Risker finns att de kan komma att bli utsatta för förföljelse från islamistiska extremister (KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013). Hbtq-personer, har redan innan krisen lyfts fram bland utsatta kategorier pga. lagstiftning och begränsad social acceptans för icke-heterosexuell läggning. Idag och framöver riskerar de en än mer utsatt situation beroende på den islamisering som pågår i samhället och radikalisering bland rebellgrupper i ”befriade områden.” HRW har tagit del av fall där personer som pekats ut för homosexualitet har arresterats (HRW, Kilis, 11 april 2013).

⁴⁹ Det saknas säkra data om Syriens demografiska sammansättning. Uppgifterna i detta stycke bör därmed ses som indikatorer snarare än fakta då de utgör en uppskattning baserad på en rad olika, delvis motstridiga, källor.

tillhört den sunniarabiska majoritetsbefolkningen. Det har bl.a. framkommit i rapportering från FN, HRW⁵⁰ och en rad andra oberoende rapportörer.

Utöver nämnda (huvudsakligen sunnimuslimska) kurder och turkmener (samt de huvudsakligen sunnimuslimska statslösa palestinierna), utgörs Syriens minoriteter grovt sett av alawiter (ca 10-13%, bl.a. presidentfamiljen), shiiter/ismailiter, kristna (ca 9-10%, 11 erkända samfund, bl.a. grekisk-/syriskortodoxa/assyrier/syrianer, kaldéer, armenier), druser (3%) +- övriga, bl.a. yezidier (kurdisk etnicitet) och statslösa palestinier (4 till 500 000, varav majoriteten i Damaskus, resten i palestinska läger i västra Syrien).⁵¹

Företrädare för ACU lyfter fram att det finns sekteristiska spänningar i vissa områden. Ofta är det sunnimajoriteten som flyr, men också alawiter och kristna. Spänningarna finns inte bara i norr utan över hela landet. I t.ex. al-Zabadani, nära Bloudan (70% kristna), har kristna och sunnimuslimer länge levt utan spänningar sinsemellan. Stridigheterna i området har nu drivit in många internflyktingar på orten. Från en befolkning på kanske 20 000 har den vuxit till ca 50 000. Spänningarna uppges nu bero på att det finns 30 000 för många människor på den orten.⁵² Vidare, enligt USAK, har det förekommit ömsesidiga bortföranden och hämndaktioner alawiter och sunniter emellan på flera håll i landet. I Dara'a och as-Suweida i söder har det förekommit en rad ömsesidiga kidnappningar sunniter och druser emellan.⁵³ Druserna känner, enligt uppgift, en viss rädsla inför den eskalerande konflikten. Gradvis har de dock svängt i en mer pro-revolutionär riktning. Ismailiterna i al-Salamiya och Masyaf (som f.ö. ofta är relativt välutbildade, t.ex. lärare) har historiskt varit i konflikt med alawiterna, och har i samband med upproret i hög grad tagit ställning för oppositionen, enligt ACU.⁵⁴

Enligt samtalspartners i Syriens närområde har det ännu inte förekommit några storskaliga övergrepp riktade mot minoritetsgrupper som sådana i Syrien. Det förekommer kidnappningar främst för lösen (både i norr och söder), hot och trakasserier. Hittills är det i första hand fråga om att minoriteterna känner ett tryck emot sig och fruktar framtiden, inte minst alawiter och kristna.⁵⁵ Olika delar av det väpnade motståndet (avsnitt 3.) upplevs dock vara olika hotfulla; *Jabhat al-Nusra* upplevs generellt skrämmande, enligt syrisk-ortodoxa kristna källor.⁵⁶ En av de (mer moderat) islamistiskt orienterade rebellmiliser som enligt uppgift sagt sig vara villig att ta de kristna under sitt beskydd är *Kataeb al-Farouq* (Faroukbrigaden). Bland minoriteterna bedöms det annars generellt vara alawiter som har de mest påtagliga skälen för att vara rädda i rebelldominerade områden framöver.⁵⁷ I regimkontrollerade områden i väster, t.ex. i Tartous och Latakiah, interagerar inte sunniter, alawiter och kristna mycket. Där fanns vissa tendenser till sekteristiska spänningar redan innan krisen. Ju längre konflikten pågår, desto värre sekteristiska

⁵⁰ HRW, 15 december 2011; HRW, 3 juli 2012; HRW, 11 april 2013; IICSAR, 23 november 2011; IICSAR 11 mars 2013 (ny rapport från kommissionen i dagarna).

⁵¹ UNRWA, "Syria".

⁵² ACU, 12 april 2013.

⁵³ USAK, 16 april 2013.

⁵⁴ ACU, 12 april 2013.

⁵⁵ USAK, 16 april 2013; medarbetare vid USA:s och Italiens ambassader i Ankara, 16 april 2013; medarbetare vid Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013.

⁵⁶ Syrianska flyktingar från al-Hassakeh i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox munk i Nusaybin, 18 april 2013.

⁵⁷ Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013.

problem i landet – dock inte nödvändigtvis direkt riktat mot kristna. De har generellt egentligen inte tjänat så mycket på regimen som al-Alawiterna.⁵⁸

Alawiter; de som förknippas med regimen och/eller *shabiha*

Enligt journalisten och Syrienkännaren Nir Rosen, är kulturell identitet generellt mer central än religion för medlemmar i den heterodoxa shiaspekt som familjen al-Assad tillhör. Vidare ingår i den alawitiska identitetsuppfattningen en fruktan för sunnidominans och upprepning av en komplex historia av förtryck under det Ottomanska imperiet och kolonialtiden. För alawiterna och andra tidigare marginaliserade minoriteter underlättade Baathpartiets panarabiska doktrin (1963 och framåt) att ta sig ur den sekteristiska identiteten. Inträdet i armé och offentlig sektor beredde vägen ur fattiga bergsbyar till dominans inom militärakademier och underofficerskår. 1971 ledde sedermera den militärt välförankrade försvarsministern och f.d. flygvapenchefen Hafez al-Assad en militärkupp mot Baathrivaler. Vid hans död år 2000 efterträddes han som bekant av sonen Bashar. Alawiterna är idag beskyddare och skyddade av den syriska staten, vilket innebär att staten blivit något av den alawitiska identitetens bålverk, enligt Rosen.⁵⁹

Enligt en rad initierade bedömare fruktar många i det alawitiska samfundet att de förknippas för tätt med den alawitstyrda regimen al-Assad, och att de med tiden kommer att straffas för regimen handlande i över fyrtio år oavsett om de haft konkret samröre med densamma eller ej.⁶⁰ HRW-medarbetare i Kilis framhåller att vissa oppositionsföreträdare/rebeller han talar med är mycket klara över faran för hämndaktioner mot minoritetsgrupper och de negativa konsekvenserna av det, medan andra är mycket hatiska i sin retorik och uttryckligen säger att de är ute efter alawiter och att de alla är *shabiha*. Begreppet avser i första hand regimlojal alawitisk milis (2.3.1), men har i oppositionsterminologi nu närmast kommit att betyda ”alla som stöttar al-Assad”.⁶¹

Enligt USAK ligger alawitiska förband och miliser bakom en rad övergrepp i Zahra, Aleppo (och andra områden), där man skurit halsen av folk, bränt dem och våldtagit kvinnor. Regimen har här, enligt uppgift, medvetet försökt så split och sekteristiska spänningar mellan olika samhällsgrupper. Regimen har i sammanhanget också bombat bagerier och sjukhus för att provocera fram reaktioner och därmed även kunna kontrollera den alawitiska befolkningen. Än så länge har det inte blivit sådana omfattande hämndreaktioner från oppositionens sida som regimen kanske hade väntat sig, åtminstone inte gentemot civila, enligt USAK.⁶² Flera samtalspartners, bland dem HRW-medarbetare i Kilis som vistas mycket i rebelldominerade områden, poängterar emellertid att personer i upprorsområden som anklagas för att vara *shabiha* eller släkt med *shabiha* är mycket utsatta. HRW-medarbetaren känner även till konkreta exempel där flera familjemedlemmar har dödats pga. anklagelser om *shabiha* i familjen. Det är dock som regel i första hand de manliga familjemedlemmarna man ger sig på, vanligen inte kvinnor och barn. Beskyllningar kan t.ex. uppstå när någon har arbetat för regimen och utövat våld mot demonstranter eller om vederbörande har ett

⁵⁸ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

⁵⁹ Rosen, Nir, “Among the Alawites”, 27 september 2012.

⁶⁰ HRW, 11 april 2013; ICG, 8 april 2013; Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013; Kurdish National Council (KNC), 13 april 2013; Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013; ACU, 12 april 2013; SNM, 10 april 2013; ISW, mars 2013 (b).

⁶¹ HRW, 11 april 2013.

⁶² USAK, 16 april 2013.

kriminellt förflutet inom maffia eller liknande. Det talas ofta om att ”alla vet vilka dessa shabiha är”, varefter det endast tar en summarisk rättegång. Det är dock hittills förhållandevis få syriska alawiter som söker sig till flyktingläger i Turkiet.⁶³ Syrienkännare vid Italiens ambassad i Ankara uttrycker också att alawiterna kommer att vara särskilt utsatta om regimen faller. Även om övergreppen [mot oskyldiga civila alawiter] hittills varit förhållandevis få så märks redan tendenser. Hämnaden mot alawiterna kan komma att bli allvarlig även om den inte frammanas, den kan uppstå mellan familjer.⁶⁴ Enligt representanter för ACU, har ”alla” alawitfamiljer någon familjemedlem, som tjänstgör för regimen, i någon säkerhetstjänst. Det förekommer dock idag generellt inte hot mot de civila regiminstitutionernas tjänstemän. Familjer till tjänstgörande inom säkerhetstjänsterna hotas heller generellt inte i rebelldominerade områden, enligt ACU. Många hoppar också av, och de som arbetar har ofta möjlighet att placera sina familjer på annan ort. Allt är dock inte svart-vitt. Vad som helst kan också hända i framtiden på marken. Det blir katastrof om alawiterna fortsätter att stödja regimen i armé, säkerhetstjänster och miliser, enligt ACU.⁶⁵

Kristna minoriteter

Kristna är ofta rädda för vad som komma skall om regimen faller. Innan krisen har de kunnat leva i relativt lugn och ro i Syrien, och anstränger sig nu för att inte dras ner i krisen. Det finns dock gott om kristna som också har tagit tydligare ställning för eller mot regimen al-Assad – kanske i synnerhet de som ingår i SNC, NC/SOC etc., och som därmed har en annan linje.⁶⁶ Enligt uppgift från bl.a. ACU, har kristna också drivits ut från sina gamla kvarter bl.a. i al-Qusayr, Homs därför att de betraktades som regimvänliga. Kristna uppges dock i hög grad ha ställt sig neutrala i konflikten, varför det generellt inte är lika farligt för dem [som för alawiterna], enligt företrädare för ACU. Vidare uppges ”FSA” och islamistmiliser vanligen inte gå in i kristna kvarter i Aleppo, och när det gäller t.ex. kidnappningar framhålls att kristna inte är värre utsatta än andra. I detta sammanhang uppges sociala skillnader och motsättningen stad-landsbygd vara mer betydelsefulla än religiösa skillnader. I Aleppo uppges det ha visat sig när landsbygdsbor tagit sig in till staden, där de ”trakasserar de rikare” stadsborna, enligt ACU.⁶⁷

Trots förekomst av rapporter om övergrepp riktade mot kristna i Syrien, framhåller även bl.a. företrädare för USAK att det saknas belägg för att kristna generellt skulle betraktas som mer ”legitima” måltavlor för våld än andra i rebelldominerade områden. Ett stort antal kyrkor har visserligen attackerats, en del av kyrkornas ledare uppfattas också stå på regimsidan, men de flesta kristna uppfattas ändå stå neutrala och försöka hålla sig utanför striderna.⁶⁸ De har generellt inte heller tjänat lika mycket på regimen al-Assad som alawiterna. Kristna har också överlag levit hyfsat välintegrerade med t.ex. sunniter på många orter. I Damaskus och Aleppo har många av dem tillhört ”bourgeoisien” tillsammans med sunniterna. På mindre orter som Ma'aloulah och Sdnaya kan de dock känna sig mer trängda.⁶⁹

⁶³ HRW, 11 april 2013.

⁶⁴ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

⁶⁵ ACU, 12 april 2013.

⁶⁶ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

⁶⁷ ACU, 12 april 2013.

⁶⁸ USAK, 16 april 2013.

⁶⁹ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

Enligt företrädare för de kristna syriska minoriteterna känner de själva emellertid mycket stark oro för utvecklingen i rebellkontrollerade områden, växande islamistmiliser i Aleppo, al-Hassakeh och andra städer. ”Alla som har medel vill lämna Syrien för Europa eller USA.”⁷⁰ Man pekar bl.a. på att förekomsten av försvinnanden och kidnappningar utförda av både islamistgrupper och kriminella element ökar, att trycket att konvertera till islam, bära slöja mm ökar och att inget skydd finns att tillgå. Syrisk-ortodoxa kristna (m.fl.) i Syriens gränsområden, befärar att Syrien ska bli som Irak, att Mellanöstern töms på kristna. Man framhåller att där fanns ca 2 miljoner kristna i Syrien innan konflikten bröt ut och att där nu finns ca 1,5 miljoner kvar. Det är för närvarande en relativt stor utströmning av kristna från bl.a. al-Hassakeh och al-Qamishli. En betydande andel av de syrianer som flytt från al-Hassakeh och al-Qamishli har tagit sig vidare till Istanbul och/eller Europa och USA. Den turkiska regeringen har i och för sig nyligen godkänt att (minst) ett särskilt läger för kristna upprättas, på den syrisk-ortodoxa kyrkans mark i Midyat. Många kristna från Aleppo och Homs har annars flytt till kusten eller Libanon. En del från al-Jazeera har flytt till Irak eller Turkiet.

Al-Jazeera, bl.a. al-Qamishli, Amouda, Derik och Ras al-’Ayn, samt ’Afrin (längre västerut) och delar av Aleppo, främst Sheikh Makhsoud, kontrolleras av kurder [PYD nedan]. De är (i april) dock inte ensamma om att kontrollera något helt distrikt i Aleppo. Al-Hassakeh provins ligger annars, enligt uppgift, till ca 40% i islamisternas händer, medan Deir ez-Zour och ar-Raqqa främst kontrolleras av islamister. Ur de kristnas synvinkel är det generellt lugnare och tryggare i de kurdkontrollerade områdena (avsnitt 4), där man normalt har goda relationer till sina kurdiska grannar och inte utsätts för några påtagliga hot.⁷¹ De kristna minoriteterna i nordöstra Syrien är också mycket angelägna om att ha goda relationer till kurderna.⁷² De har dock, enligt KNC, inga nära relationer till makten/PYD. Lokala kristna kommittéer finns i kristna kvarter och områden, där man också har kunnat fortsätta att organisera sig genom politiska partier som the Assyrian Democratic Movement, the Syrian Union och kyrkorna.⁷³ Enligt företrädare för KRG, ser många kristna Kurdistan Region of Iraq (KRI) som ett gott exempel, där man också haft en fristad under Irakkrisen. Vidare ser man generellt kurderna som garantier för en framtid i Syrien. Det är ännu inget stort inflöde av kristna till KRI. Gränsen är dock öppen för dem. Deras organisationer och kända representanter reser ofta till KRI för konferenser etc. The Assyrian Democratic Movement (Zowaa, Irakbaserad) har också representation i al-Hassakeh och al-Qamishli.⁷⁴

Situationen i al-Hassakehprovinsen är dock komplicerad i och med delad regim- och kurdkontroll samt närvaro av andra miliser, både ”religiösa grupper” som Jabhat al-Nusra och kriminella element, enligt kristna källor. ”Mainstream-FSA” utgör generellt inget hot mot folket, mer så mot regimen, men ”religiösa” rebellgrupper och kriminella upplevs utgöra ett hot. I sammanhanget uppges bortföranden av kristna kvinnor och flickor tendera att öka. I al-Hassakeh stad ska också en man nyligen ha blivit kidnappad och hotad till livet av Jabhat al-Nusra om

⁷⁰ Syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox munk i Nusaybin, 18 april 2013; syriska flyktingar från al-Hassakeh i Mardin, 17 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

⁷¹ Syrianska källor (Op.cit.).

⁷² Ibid; KNC, 13 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

⁷³ KNC, 13 april 2013.

⁷⁴ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

han ej konverterade. De yngre männen flyr också militärtjänst. Vidare råder stor brist på el, vatten och andra förnödenheter i al-Hassakeh, men sammantaget är det ”skräcken” som blir avgörande, inte minst bland kvinnorna. Kidnappningar av andra personer med pengar, även muslimer, sker, men det upplevs vara fler kristna som drabbas. 60 kristna läkare har också nyligen lämnat al-Hassakeh med hänvisning till ökad risk för kidnappning pga. att de antas vara välbärgade. Minst 15 kidnappningar ska ha ägt rum i al-Hassakeh det senaste året. De flesta har släppts efter att lösensumma utbetalats, men några har också dödats. En av de familjer som flytt till Midyat i april utgörs av en kvinna/fru och barn, vars make/far dödades i samband med en kidnappning. Ytterligare en ung förmodat välbärgad kristen man dödades för en tid sedan i Syrien för pengar. Det händer också att bussen mellan al-Hassakeh, Aleppo och Damaskus stoppas och att kristna tvingas av och hotas ”om de ej konverterar” etc.⁷⁵ En ung syriansk flykting i Mardin uttrycker att ”det var bra för kristna i Syrien innan kriget”, alla arbetade eller studerade, men nu är de ansatta från alla håll, från ”al-Faroukbrigaden, det Muslimska brödrskapet, *Jaish al-Hurr* (”Free Army”) och värre. Ingen vet vem som riskerar att dödas av vem i Syrien. Det bara händer...”. Det var bra i al-Hassakeh tidigare, men nu är det farligt för kristna.⁷⁶

HRW framhåller i sammanhanget att det finns ett antal kristna syriska flyktingar i turkiska flyktingläger (med en övervägande andel sunniaraber), varav flertalet invånare från ett sunnidominerat område i Homs, som främst flytt pga. att hela området kom under angrepp av den syriska armén och säkerhetsstyrkor. De som känner sig utsatta av sunni-oppositionsgrupper söker sig hellre till Latakiah,⁷⁷ eller Mardinområdet i Turkiet. HRW pekar vidare på att både kristna, shiitiska och alawitiska byar i norra Latakiahprovinsen i princip har tömts på invånare pga. rädsla och att regimstyrkor hjälp till med evakuering. Det har också förekommit att gudstjänstlokaler, även shiitiska sådana, bränts ned. HRW-medarbetare i Kilis har dock inte hört om regelrätta angrepp riktade mot kristna eller andra minoriteter pga. deras religion i sig. Understrykas bör dock att det fortfarande är relativt få rena minoritetsområden som direkt kontrolleras av rebeller, och att personer som förknippas med regimlojalitet kan råka mycket illa ut.⁷⁸ Till 2012 stod en förhållandevis stor andel av de kristna minoriteterna ”på regimens sida”, men generellt inte längre; möjligen delar av ledarskapet.⁷⁹

Vidare, enligt ICG, ökar de kristnas känsla av utsatthet för sunniislamism i regionen i samband med att fränder i regionen blir måltavlor för syriska rebellgrupper. Konkreta exempel är de två biskopar, den grekisk-ortodoxe ärkebiskopen Paul Yazighi och den syrisk-ortodoxe ärkebiskopen Yohanna Ibrahim, som fördes bort av väpnade män i Aleppo den 22 april 2013 (vilka uppges ”vara vid god hälsa”, enligt oppositionskällor den 25 maj), en tidigare kidnappning i februari 2013 av två präster, attacker mot kyrkor av rebellgrupper i norra Syrien i november och december 2012. Detta, tillsammans med det förhållande att många

⁷⁵ Syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox munk i Nusaybin, 18 april 2013; syriska flyktingar i Mardin, 17 april 2013; andra källor i Turkiet och Irak, 8-18 april.

⁷⁶ Syrisk flykting (f.d. student/värnpliktsvägrare), 17 april 2013.

⁷⁷ HRW, 11 april 2013.

⁷⁸ Ibid.

⁷⁹ KRG, Ministry of Interior, Erbil, 14 april 2013

kristna flyr Syrien, gör det också svårt för libanesiska kristna politiska ledare att få sina väljare att stödja den syriska oppositionen.⁸⁰

Företrädare för den syrisk-ortodoxa kyrkan påpekar att de kristna generellt försöker undvika att blanda sig i strider.⁸¹ Det har dock förekommit rapportering om kristna medborgargarden som säkrar sina kvarter i Aleppo och Damaskus. En del armenier försöker försvara sina kvarter, t. ex. i Jdeideh, Aleppo.⁸² Vidare hade enligt uppgift drusiska och kristna grupper redan i höstas skapat medborgargarden i bl.a. Jaramana, Damaskus som bemannar checkpoints vid infarterna till sina kvarter.⁸³ Det framhålls även att regimen försökt övertyga de kristna om att de måste skydda sig mot rebellerna, distribuerat vapen i kristna områden som Baab Touma, Damaskus, men de kristna har avstått från att använda dem.⁸⁴ Företrädare för KRG och ACU framhåller dock att det till dags dato inte finns någon utpräglat kristen organiserad milis till skydd för de kristna i Syrien; de har generellt inte egna miliser.⁸⁵ Inte heller på rebellsidan. Där finns dock en del kristna som ingår i vissa väpnade grupper.⁸⁶

I tillägg kan noteras att säkerhetsanalytiker med kontaktnät i de PYD-kontrollerade områdena i norra Syrien inte har tagit del av underrättelser om incidenter där kristna råkat illa ut i de områdena. Däremot är det sannolikt en hel del av dem som kommer att fly om al-Qamishli och al-Hassakeh faller till rebeller.⁸⁷

Medicinsk personal

En syrisk läkare främst verksam i norra Syrien och i turkiska gränsstaden Reyhanli, Hatay framhåller att alla läkare, sjuksköterskor och annan vårdpersonal som behandlar skadade rebeller riskerar att dödas om de ertappas ”på bar gärning” eller angivits och åker fast i regimrazzia eller vägspärr. Det hjälper då generellt inte om vederbörande inte också ägnat sig åt annat som kan definieras som politisk aktivitet. Många opolitiska läkare, sjuksköterskor och annan medicinsk personal har dödats av regimen – inte sällan t.o.m. deras familjemedlemmar.⁸⁸ En rad rapporter med mer detaljerad information om fall där läkare och annan vårdpersonal dödats och/eller utsatts för grova övergrepp har även inkommit via andra källor, bl.a. via den Internationella oberoende utredningskommissionen om Syrien, Läkare utan gränser och The New York Times.⁸⁹ Som framgått ovan, kan t.ex. läkare också drabbas av problem i kontakt med rebeller och/eller kriminella element, bl.a. i form av kidnappning för lösen. 60 kristna läkare har enligt uppgift i april nyligen lämnat al-Hassakeh med hänvisning till ökad risk för kidnappning pga. att de antas vara välbärgade.⁹⁰

⁸⁰ ICG, *Too Close for Comfort: Syrians in Lebanon*, 13 maj 2013; Reuters/France24, “Kidnapped Syrian orthodox bishops”, 24 april 2013; AFP, “Syria’s opposition says kidnapped bishops ‘in good health’”, 25 maj 2013.

⁸¹ Syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013.

⁸² ACU, 12 april 2013.

⁸³ Reuters, “Minority militias stir fears of sectarian war in Damascus,” 7 september 2012/ISW, mars 2013 (b), s. 18.

⁸⁴ SNM, 10 april 2013.

⁸⁵ KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013; ACU, 12 april 2013.

⁸⁶ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

⁸⁷ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

⁸⁸ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, Reyhanli, 11 april 2013.

⁸⁹ IICSAR, 11 mars 2013; The New York Times, “In Syria’s Civil War, Doctors Find Themselves in Cross Hairs”, 23 mars 2013.

⁹⁰ Syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syriska flyktingar i Mardin, 17 april 2013.

Flickor och kvinnor

Kvinnor, flickor och andra barn tillhör, liksom i många väpnade konflikter, de allra mest utsatta civila kategorierna i Syrien, vilket bl.a. framkommit genom rapportering från International Rescue Committee's Commission on Syrian Refugees i januari 2013, där det sexuella våldet mot främst flickor och kvinnor i Syrien uppges vara ett mycket omfattande problem, på "horribla nivåer", med våldtäkter utförda av väpnade män, ibland flera förövare, inte sällan inför familjemedlemmar. Det rapporteras i sammanhanget om fall där flickor och kvinnor kidnappats, våldtagits, torterats och sedan dödats. Sociala normer, med "hedersrelaterad" problematik, ökar stigmatiseringen.⁹¹ Även representanter för de kristna minoriteterna i Syrien lyfter fram flickors och kvinnors särskilda utsatthet för kidnappning och sexuellt våld i dagens Syrien.⁹² Angående pågående islamisering framhåller HRW-medarbetare att Jabhat al-Nusra och andra islamistgrupper har idéer om samhället de önskar sig; kvinnor bör täcka sig osv.⁹³

1.5 Flyktingar och internt fördrivna

Mot ovanstående bakgrund fortsätter fördrivningen av människor inom och över Syriens gränser. Damaskus uppges vara överbefolkat pga. att många människor från förstäder och förorter flytt in till centrum. Regimen har också förstört mycket av infrastrukturen på ställen som Mezze, kring vägen mot flygplatsen och andra platser i förorterna där rebeller hållit ställningar. Folk väntar annars enligt uppgift generellt in i det sista, även i t.ex. hårt drabbade områden i Aleppo, innan de lämnar sina hem. Man är ofta beredd att ta ganska stora risker för att inte bli av med egendom etc.⁹⁴ De syriska flyktingarna i registreringsprocess hos UNHCR och/eller myndigheter (Turkiet) i Syriens grannländer och Nordafrika ligger nu på ca 1,6 miljoner.⁹⁵ Antalet ökar snabbt, med hundratusentals fler ännu oregistrerade i rörelse i regionen samtidigt som antalet internflyktingar passerat 4,25 miljoner,⁹⁶ varav uppemot 2 miljoner bara i Aleppo, enligt USAK.⁹⁷

1.5.1 Palestinska flyktingar

Enligt UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) finns mellan 486 000 och 530 000 registrerade palestinska flyktingar främst bosatta i nio officiella och tre inofficiella läger (stadsdelar) i Syrien. UNRWA-kommissionären Filippo Grandi uppskattar i maj att 70-80% av dem fördrivits från sina hem i Syrien och att 12-15% lämnat landet,⁹⁸ bl.a. till Libanon och Jordanien (6000). Antalet syriskregistrerade palestinska flyktingar som gett sig till känna för UNRWA i Libanon översteg den 11 maj 55 000.⁹⁹ I de två palestinska

⁹¹ IRC, "Syria displacement crisis worsens as protracted humanitarian emergency looms", 14 januari 2013.

⁹² Syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox munk, Nuseybin, 18 april 2013.

⁹³ HRW, Kilis, 11 april 2013.

⁹⁴ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

⁹⁵ UNHCR, "Syria Regional Refugee Response Information Sharing Portal", 30 maj 2013.

⁹⁶ AFP, "EU warns Syria crisis at 'breaking point', boosts aid", 12 maj 2013.

⁹⁷ USAK, 16 april 2013.

⁹⁸ UNRWA, "Syria", 1 januari 2012; UNRWA, "UNRWA condemns mass displacement of Palestine refugees in Syria", 30 april 2013; AFP, "Fighting displaces 70-80% of Palestinians in Syria: UN", 22 maj 2013.

⁹⁹ The Daily Star Lebanon, "Palestinians from Syria in Lebanon number 55000", 11 maj 2013. I april beräknade UNRWA att 88% av de statslösa palestinska flyktingarna i Libanon kommit från Damaskus, varav två tredjedelar från Yarmouk. Flertalet återfanns i staden

lägren i Aleppoområdet, Neyrab (officiellt läger) och Ein el-Tal (inofficiellt)¹⁰⁰ är ca 40% av lägerbefolkningen mot regimen, ca 40% neutrala och ca 20% för regimen, enligt uppskattningar av representanter för ACU. I al-Yarmouk, Damaskus uppges dock majoriteten av invånarna vara oppositions-/revolutionsbenägna. Al-Assadregimen är också kluven i sin syn på palestinierna, men i behov av dem politiskt. "FSA" har vid flera tillfällen gjort inbrytningar i al-Yarmouk, vilket lett till strider med PFLP-GC och regimstyrkor samt flygbombningar. Ahmed Jibril (2.3.4) har inte haft kontroll över situationen, enligt ACU.¹⁰¹ Utöver palestinska kvarter i al-Yarmouk, har även fördrivning ägt rum från bostäder i Husseiniyeh, Khan Eshieh, Sbeineh och Seyida Zaynab, Damaskus, samt Ein el-Tal 12-13 km utanför Aleppo, varifrån ca 6000 palestinska flyktingar fördrivits i samband med att lägret i april intagits av rebellgrupper som förklarar det vara "militär zon".¹⁰² Området kring Aleppo internationella flygplats och Neyrab Airbase (Madhafet al-Neyrab) tillhör de för regimen mest väsentliga ställningarna att hålla,¹⁰³ men är svårkontrollerade och under attack från rebellgrupper,¹⁰⁴ vilket torde medföra en utsatt situation där. Företrädare för SNM menar annars att palestiniernas situation i Syrien påminner mycket om syriernas. Deras kvarter drabbas av förstörelse, de inkallas till militärtjänstgöring eller regimlojala miliser som PFLP-GC. De tenderar dock alltmer att betraktas som regimfientliga i och med att många palestinier nu tagit ställning för oppositionen och vissa slåss för rebellerna. De som slåss för regimen börjar bli väldigt få, samtidigt som Ahmed Jibrils grupp snart bara är något på papperet, enligt SNM.¹⁰⁵

1.6 Kontroll av gränspassager mot Turkiet och norra Irak

Den syrisk-turkiska landgränsen är ca 910 km lång och därmed även under normala förhållanden svårbevakad för turkisk försvarsmakt och polis. Där finns ett antal mindre (mer inofficiella) och över dussinet officiella gränsövergångar, från Kasab/Yayladagi (mellan den syriska provinsen Latakiah och turkiska Hatay) i väster till Cizre i öster (se karta nedan), varav några är stängda för närvarande.

Syrisk-turkiska gränsen: officiella gränsövergångar (gröna)

International Crisis Group, 30 april 2013

Saida (31%) där också det största palestinska flyktinglägret, Ein el-Helweh, är beläget. 53% lever i de dussinet (sedan decennier befintliga) palestinska flyktinglägren runt om i Libanon.

¹⁰⁰ UNRWA, "Fields/Where UNRWA works".

¹⁰¹ ACU, 12 april 2013.

¹⁰² UNRWA, 30 april 2013.

¹⁰³ ISW, mars 2013 (b), s. 34.

¹⁰⁴ The Daily Star Lebanon, 29 april 2013.

¹⁰⁵ SNM, 10 april 2013.

I och med pågående konflikt har den syriska regimen trängts undan alternativt retirerat från stora delar av de gränsnära territorierna i norr, inklusive i princip alla gränsposteringar utom en i väster (Kasab), medan Turkiet (redan dessförinnan) i princip tillämpar policyn att släppa in flyktingar (lättast med giltiga passhandlingar) och motståndsmän över gränsen både genom och vid sidan av officiella gränspassager. Flyktinglägren i Hatay är, enligt ICG, i princip att betrakta som stöd åt syriska rebeller, med kvinnor och barn relativt stationära men männen ofta stridande inne i Syrien. Detta är inte lika tydligt avseende läger i Kilis och Gaziantep längre österut.¹⁰⁶ Turkisk sida av gränsen bevakas av turkisk försvarsmakt, polis och tull, på senare tid något striktare efter attentat vid gränsen. Man ser dock enligt uppgift ändå ofta mellan fingrarna med att många också reser in illegalt vid sidan av officiella gränsposteringar.¹⁰⁷ De som reser in i Turkiet utgörs i grunden av tre kategorier: De som ansöker om att komma till turkiskt flyktingläger, det finns särskilda procedurer för dem; de som reser in i Turkiet officiellt med giltiga passhandlingar och som, liksom tidigare, kan göra det visumfritt (dittills ca 300 000), men nu bara på tre månader i taget (dock inte svårt att förlänga); och de som tar sig in illegalt. Turkiska myndigheter accepterar vanligen inte att de som inte har giltiga passhandlingar reser vidare in i Turkiet, t.ex. till Istanbul. Undantagen utgörs här t.ex. av patienter som remitteras från sjukhus i gränsregionerna till sjukhus i Istanbul. Det är vanligen endast misstänkt kriminella som eftersöks aktivt av turkisk polis.¹⁰⁸

På syrisk sida av gränsen fungerar inte datoriserad gränskontroll idag. Vidare fanns initialt många andra problem. ”Alla ville ha del av biståndsleveranserna”. Nu är det enligt uppgift generellt bättre ordning. ”FSA-grupper” är i kontroll, men det finns överenskommelser om att själva gränsposteringarna ska vara demilitariserade.¹⁰⁹ Vid åtminstone fem gränsövergångar till Turkiet är det olika oppositionella lokala råd och/eller representanter för olika rebellgrupper som, om alls, antingen stämplar pass eller förser inresande med en form av inresetillstånd.¹¹⁰ Gränsövergångar i de kurdiska områdena kontrolleras främst av PYD.¹¹¹ Mer precist avseende förhållandena på syrisk sida av officiella gränsövergångar (från väster till öster) kan vidare följande sägas på basis av uppgifter inhämtade i april 2013 (delvis osäker och föränderlig information).¹¹²

Kasab/Yayladagi (mellan Latakiah och Hatay) kontrolleras av syrisk regimstyrka (inklusive gränspolis/tull).¹¹³

Baab al-Hawa/Cilvegözü/Reyhanli (Idlib/Hatay) kontrolleras av flera oppositionsgrupper/lokal kommitté (civila oppositionsaktivister i dialog med National Coalition) och flera rebellstyrkor (ej alltid synliga precis vid gränsen), f.n.

¹⁰⁶ ICG, Istanbul, 8 april 2013; andra källor i Turkiet, 8-18 april 2013.

¹⁰⁷ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, Reyhanli, 11 april 2013.

¹⁰⁸ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

¹⁰⁹ Ibid.

¹¹⁰ Syrienrådgivare vid Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013.

¹¹¹ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

¹¹² Kartbild i inledning av Carnegie Endowments, *Building a Syrian State in a Time of Civil War*, april 2013, ger t.ex. delvis en annan bild.

¹¹³ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, 11 april 2013; ACU, 12 april 2013, Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

Syrian Islamic Front (SIF)/Kataeb Ahrar al-Sham och "FSA"/Kataeb al-Farouq (samordning med general Salim Idriss).¹¹⁴

Baab al-Salaam/Öncüpinar (Aleppo/Kilis) kontrolleras av flera oppositionsgrupper (civila oppositionsaktivister) och rebellstyrkor (ej alltid synliga precis vid gränsen), f.n. dominerade av Ahrar al-Sham och Kataeb al-Farouq.¹¹⁵ En del av de element som "arbetar" vid gränsen utgörs också av tidigare smugglare som nu presenterar sig som "opposition forces".¹¹⁶ Vid inresa är det i första hand ett "mediakontor" man vänder sig till på syrisk sida gränsen, som utfärdar ett papper/inresetillstånd (och normalt utser en översättare). Tillståndet ska senare kunna visas upp då vägspärrar längre in i landet passeras.¹¹⁷

Ar-Ra'i/Cobanbey kontrolleras, enligt uppgift, av Jabhat al-Nusra och annan salafistgrupp¹¹⁸ (i den mån någon väpnad grupp finns stationär på syrisk sida).

Jarabulus/Kargamis, som är en relativt liten gränsövergång öppen för personer/personbilar, kontrolleras i princip av Liwa al-Tawhid (islamistisk "FSA-grupp"), men Jabhat al-Nusra har också kontor vid gränsen.¹¹⁹

'Ayn al-Arab/Kobane/Mürsitpinar (Aleppo/Sanliurfa) kontrolleras (om alls) i princip av kurdisk milis/Democratic Union Party (PYD)/People's Defence Corps (YPG) och islamistmiliser, men är stängd¹²⁰

Tel Abyad/Akçakale (ar-Raqqa/Sanliurfa) står under delad kontroll mellan nio "rebellbrigader", bl.a. Ahrar al-Sham, Ghuraba al-Sham, Jabhat al-Nusra, Kataeb al-Farouq och några sekulära grupper. I tillägg finns där, som på i princip alla gränsövergångar, representanter för det lokala rådet (local council) som tar emot och levererar nödhjälp etc.¹²¹

Ras al-'Ayn/Sere Kaniye/Ceylanpinar (al-Hassakeh/Sanliurfa) kontrolleras i praktiken av PYD/YPG och diverse arabiska rebellgrupper (inklusive Ghuraba al-Sham, Jabhat al-Nusra m.fl.) som också har närvaro vid gränsen (liksom i Tall Tamar längre söderut). Där har varit mycket strider i området.¹²²

Al-Qamishli/Nusaybin/Girmeli (al-Hassakeh/Mardin, minst två övergångar) kontrolleras enligt en initierad källa (i april) fortfarande av regimföreträdare.¹²³ Detta tillbakavisas av flera andra initierade källor som framhåller att nu endast

¹¹⁴ Nordisk biståndsorganisation, Reyhanli, 11 april 2013; Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, 11 april 2013, 11 april 2013; ACU, 12 april 2013; Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Reyhanli, 11 april 2013.

¹¹⁵ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, 11 april 2013; Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Reyhanli, 11 april 2013; ACU, 12 april 2013

¹¹⁶ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

¹¹⁷ Översättaren fungerar som "fixare". Proceduren, som har kritiserats av vissa journalister, syftar enligt oppositionens mediakontor till att undvika "krigsturister", kidnappningar etc. (HRW, Kilis, 11 april 2013).

¹¹⁸ Uppgifter från syriska flyktingar vid Baab al-Salaam, Kilis, 11 april 2013.

¹¹⁹ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, Gaziantep, 12 april 2013.

¹²⁰ Ibid; syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013.

¹²¹ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013; syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013.

¹²² Ibid; syriansk flykting (äldre man från al-Hassakeh), Mardin, 17 april 2013.

¹²³ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

kurdiska PYD/YPG kontrollerar gränsen, medan visserligen representanter för regering/regim (i april) finns kvar på kontor i centrala al-Qamishli och vid militärt vitala positioner utanför, exempelvis flygplatsen. Vidare är gränsen generellt stängd, men öppnas för närvarande emellanåt temporärt i samband med humanitära nödsändningar och förplanerad genomresa av syriska flyktingar.¹²⁴

Faysh Khabur (Fish Khabour) mellan syriska Khanik och irakiska Faysh Khabour (KRI/KRG) kontrolleras på syrisk sida officiellt av PYD i samarbete med KNC och andra kurdiska aktörer. I praktiken uppges det vara PYD som styr. De släpper enligt uppgift inte igenom alla utan betalning (normalt 200 dollar), varför vissa istället väljer att ta sig in en annan väg (vid Suheila). Vidare uppges t.ex. f.d. PKK-soldater och kriminella stoppas respektive tas i förvar av PYD vid utresa via Faysh Khabur. På den irakiska sidan kontrolleras och registreras alla inresande av as-Sayish (KRG:s säkerhetstjänst). Inga palestinier släpps in i KRI. Om plats finns, hänvisas andra sunniaraber vanligen till al-Qa'im i Anbarprovinsen.¹²⁵

2. Militär, säkerhetsstyrkor och paramilitära miliser ("regimsidan")

2.1 Försvarsmakten

Den syriska försvarsmakten (the Syrian Arab Armed Forces) utgörs i grunden av armé/infanteri, flygvapen och flotta. 2012-2013 har flygvapnet nyttjats i betydande omfattning för att hålla rebellerna stången. Enligt den av FN/HRC tillsatta oberoende internationella undersökningskommissionen om Syrien och Syrian National Movement uppgick antalet (potentiellt) verksamma inom den syriska försvarsmakten år 2011 till ca 300 000 man¹²⁶ inordnade i totalt 12 divisioner: Sju pansardivisioner, tre "mekaniserade", det Republikanska gardet (*Haras al-Jumhuri*, Republican Guard, en elitdivision om 10 000-20 000 man under presidentens kontroll) och Specialstyrkorna (Special Forces). Till elitstyrkorna hör även [Tredje och] Fjärde armédivisionen (*Firqa ar-Rabia*, 4th Army Division, med ca 30 000 man under Maher al-Assads befäl).¹²⁷ För initierad och mer detaljerad och uppdaterad redogörelse över försvarsmakten och regimlojala miliser rekommenderas ISW, *The Assad Regime: From Counterinsurgency to Civil War*.¹²⁸

Hösten 2012 hade arméns fiktiva styrka om ca 220 000 man i praktiken halverats pga. avhopp, deserteringar och förluster, varefter regimen i princip endast har kunnat räkna med full lojalitet från de i huvudsak alawitiska Specialstyrkorna, det Republikanska gardet och Tredje och Fjärde armédivisionerna om totalt ca 50 000 man, enligt International Institute for Strategic Studies (IISS).¹²⁹ Armén uppgår idag till totalt maximalt 100 000 man, enligt SNM.¹³⁰ Avseende regimstyrkornas nuvarande kapacitet, kan trots allt sägas att de till dags dato har kunnat fortsätta omfattande användning av artilleri, flygvapen och, på senare tid, s.k. (surface-to-

¹²⁴ KNC, 13 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; syrisk-ortodox biskop i Mardin, 17 april 2013; syrisk-ortodox munk, Nusaybin, 18 april 2013.

¹²⁵ KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; KNC, 13 april 2013; UNHCR, 14 april 2013.

¹²⁶ IICSAR, 23 november 2011 (endast 220 000 enligt ISS nedan).

¹²⁷ IICSAR, 23 november 2011; ISW, mars 2013 (b); Migrationsverket, *Aktuellt ang. syrisk militärtjänstgöring*, 25 maj 2012.

¹²⁸ ISW, mars 2013 (b).

¹²⁹ IISS, *The Military Balance 2013*, Press Statement, 14 March 2013.

¹³⁰ SNM, 10 april 2013.

surface) ballistiska missiler mot rebelldominerade områden. Vidare har man kunnat fortsätta lita till sina elitstyrkor och mest lojala styrkor jämte med tiden växande och välorganiserade regimlojala miliser samt libanesiska Hizbollah¹³¹ m.fl. (se 2.3).

Enligt SNM utgör den reguljära armén i normala fall en yttre cirkel runt Bashar al-Assad, men den är inte att längre att räkna med idag. Cirkeln innanför utgörs av säkerhetsstyrkorna, en ”armé inom armén”, inklusive ovannämnda element inom den reguljära armén. De är fortfarande att räkna med, men de räcker inte till, varför också bl.a. Hizbollah, iranska specialstyrkor under ledning av Kasem Suleimani och irakiska shiamiliser (bl.a. *Liwa Abd al-Fadl al-Abbas*) (se 2.3.5) behövs för att fylla de yttre cirkelarna kring al-Assad. Enligt uppgift från SNM är det ”Suleimani som ger order” i Syrien idag. Den inre cirkeln av säkerhetsstyrkor utgörs av det Republikanska gardet,¹³² medan den allra innersta kretsen närmast al-Assad själv utgörs av personer rekryterade från al-Assads hemby al-Qardahah, Latakiah.¹³³

2.1.1 Palestinska förband under den syriska armén

Syrien är ett av de få arabländerländer, möjligen det enda, där palestinska flyktingar (icke-medborgare) bosatta/registrerade i landet inkallats för tjänstgöring i arméförband och statskontrollerade miliser. Palestine Liberation Army (PLA), som etablerades år 1964 (av PLO/Yasser Arafat i förskingringen), blev kanske i synnerhet i Syrien snarare ett redskap för regimen än för PLO. Initialt erbjöds palestinier i Syrien möjligheten att göra militärtjänst antingen i PLA eller i syriska armén (först inkallelse till armén, därefter möjlighet till placering i palestinskt förband). I modern tid har PLA och dess syrisk-palestinska förband, främst al-Yarmouk- och Hittinbrigaderna (tidigare ev. även den irakisk-palestinska al-Qadisiyyah), i praktiken inkorporerats i den reguljära syriska armén. Enligt uppgift, syftar det till att kontrollera de unga palestinska rekryternas politiska lutning och lojalitet med den syriska regimen. Palestinier kan idag tjänstgöra både i palestinska och blandade arméenheter inom den reguljära syriska armén.¹³⁴

2.2 Säkerhetsapparaten

Statssäkerhetsapparaten är omfattande, med multipla organ som spelar en betydande roll i fråga om att beivra all form av opposition mot regimen al-Assad och bevaka varandra. I säkerhetsapparaten ingår de nationella polis- och säkerhetsstyrkorna (under inrikesministeriet) och grovt sett fyra säkerhetsbranscher med ett tjugotal underavdelningar vardera: de fruktade Air Force Intelligence (*Idarat al-Mukhabarat al-Jawiyya*), Syrian Military Intelligence (*Shub'at al-Mukhabarat al-'Askariyya*), the National Security Bureau, the Political Security Directorate (*Idarat al-Amn al-Siyasi*) och the General Intelligence Directorate (eller ...Service, GIS, *Idarat al-Mukhabarat al-'Amma=Amn al-Dawla*). GIS, i sin tur indelat i Internal Security (State Security Service), External Security och Palestine Division, utgörs av ca 25000 medlemmar och sorterar formellt under inrikesministeriet, men rapporterar i praktiken direkt till president Bashar al-Assad och styrs av dennes inre krets.¹³⁵ Enligt ISW har de syriska säkerhetstjänsterna

¹³¹ IICSAR, 11 mars 2013; ISW, mars 2013 (b).

¹³² SNM, 10 april 2013.

¹³³ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

¹³⁴ Refugee Review Tribunal (Australien), Research Response, Syria, 5 september 2008; Integrated Regional Information Network, “Palestinians being drawn into the fight”, 14 augusti 2012; The New York Times, “Palestinians in Syria Are Reluctantly Drawn Into Vortex of Uprising”, 30 juni 2012.

¹³⁵ IICSAR, 23 november 2011; ISW, mars 2013 (b); Migrationsverket, 25 maj 2012.

(som kan uppgå till ca 200 000 man, enligt en regimnära källa) agerat mer som milisgrupper än regelrätta underrättelsetjänster redan innan regimlojal milis börjat smälta samman med den syriska armén till en stor al-Assadlojal milis.¹³⁶

HRW har 2012 kartlagt en rad av de mer eller mindre kända faciliteter i Aleppo, Damaskus, Dara'a, Homs, Idlib och Latakia där Air Force Intelligence, General Intelligence, Military Intelligence och Political Security håller politiska fångar från mars 2011.¹³⁷ Utöver dessa är bl.a. också Adrafängelset i Damaskus och Tadmurfängelset nära Palmyra kända för att hysa politiska "säkerhetsfångar". Vidare uppges en rad andra "nya", faciliteter nyttjats, bl.a. på flygbaser och andra militärbaser runt om i landet, för att rymma tusentals frihetsberövade under pågående kris. Syriska Violations Documentations Center (VDC) rapporterar i april 2013 att t.o.m. skolor i något fall nyttjats, men främst Fjärde armédivisionens anläggningar¹³⁸ runtom i Damaskus förorter. Rutinen förefaller vara att den frihetsberövade först utreds vid någon av Air Force Intelligence's avdelningar och därefter förs över till Fjärde armédivisionens förvar.¹³⁹ Även rebellgrupper håller ett inte obetydligt antal fångar.¹⁴⁰

2.3 Regimlojala miliser

Med regeringsstyrkor dränerade efter dryga två års strider och deserteringar, har regimlojala miliser blivit förstärkningen för den syriska armén. ISW noterar att "distinktionen mellan syriska armésoldater och regimlojal paramilitär/milis har blivit alltmer irrelevant."¹⁴¹ Vid sidan av redan tidigare existerande *Jaish al-Sha'bi* (People's Army) eller *Kataeb al-Baath* (Baathpartiets milisreserv om ev. 100 000 man, tänkt att bistå med "säkerhet och skydd" i städer i krigstid,¹⁴² institutionaliserad under Hafez al-Assads dagar) och *shabiha* (nedan) har också andra regimlojala miliser vuxit fram eller tillskapats under de senaste krisåren. *Lijan sha'biya* (Popular Committees), ursprungligen lokala medborgargarden i regimlojala minoritetssamhällen till "självförsvar" mot rebeller, har aktiverats för att backa upp regeringsstyrkor. De flesta av dessa miliser är tämligen väl samordnade med syriska säkerhetsstyrkor och säkerhetstjänster. Vissa av dem ser nu ut att absorberas i nya "National Defence Forces" (NDF, nedan). Dessa regimsidans "guerillakrigare" har fått starkt stöd och vapenträning av Irans Islamiska Revolutionsgarde och den libanesiska shiamilisen Hizbollah.¹⁴³ I bl.a. Aleppo kan man se både Kataeb al-Baath och NDF patrullera i regimkontrollerade kvarter, enligt ACU.¹⁴⁴ Som framgår ovan, är den reguljära armén inte längre att räkna med fullt ut. Säkerhetsstyrkorna inklusive element inom den reguljära armén är fortfarande att räkna med, men de räcker inte till, varför också Hizbollah, iranska specialstyrkor (al-Qudsbrigaderna), under ledning av Kasem Suleimani, och

¹³⁶ Se vidare, ISW, mars 2013 (b), "From Army to Militia", s. 26 ff.

¹³⁷ HRW, 3 juli 2012.

¹³⁸ Bl.a. pansarbrigad 40, infanteribrigad 138, regemente 154, pansarbrigad 42 i Sabora, brigad 41 i Yafour, fallskärmsregemente 555.

¹³⁹ VDC, *Testimonies: The hell of the fourth division Detention centers*, april 2013.

¹⁴⁰ Syriska oppositionskällor i Turkiet, april 2013; SOHR/AFP, 12 maj 2013.

¹⁴¹ ISW, mars 2013 (b), s. 29.

¹⁴² IICSAR, 23 november 2011.

¹⁴³ IICSAR, 11 mars 2013; ISW, mars 2013 (b); Reuters, "Syrian govt guerilla fighters being sent to Iran for training", 4 april 2013; SNM, 10 april 2013; Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013. .

¹⁴⁴ ACU, 12 april 2013.

shiamiliser behövs. Enligt SNM, finns iranierna nu såväl i Damaskus förorter som i Dara'a, Tartous och Latakiah.¹⁴⁵

2.3.1 *Shabiha*

Det uppskattades redan i krisens inledningsskede finnas (minst) 10 000 avlönade och beväpnade ”civila”, s.k. *shabiha*, som frekvent använts/dykt upp för att backa upp de nationella säkerhetsstyrkorna i samband med nedslag på regimfientliga demonstrationer,¹⁴⁶ sedermera ökända för brutalitet mot den sunnidominerade oppositionen. Enligt bl.a. ISW intog denna *shabihamilis* snabbt en ledande roll i samband med krisens start 2011, dock inte nödvändigtvis på direkt order från regimens innersta krets. Den numera beryktade milisen utgörs ursprungligen av alawitiska kriminella smuggelnätverk som växte fram i Latakiah under 1970- och 80-talen, styrda av medlemmar i al-Assads storfamilj (bl.a. Hafez al-Assads brorsöner Fawaz och Mudhir al-Assad). Regimen har traditionellt tolererat och tjänat på deras verksamhet men aldrig fullt ut kontrollerat den. Termen ”shabiha” härrör (sannolikt) från en populär bilmodell hos de kriminella alawitiska nätverken vid den tiden, Mercedes *shabah* (spöke), och syftar på deras särställning som orörbara maffialiknande grupperingar i samhället. Idag används termen lite slarvigt både i allmän rapportering och inom oppositionen med syfte på personer som arbetar för regimen.¹⁴⁷ Det är fortfarande främst alawiter som rekryteras till shabiha och har regimen tysta medgivande i kraft av sin familjekoppling till maktens centrum.¹⁴⁸ Enligt ISW har regimen även mönstrat shabihaliknande milis bland icke-alawitiska kriminella nätverk i områden utan substantiell alawitisk befolkning. Ett exempel på det är den sunnitiska Berriklanen i Aleppo, som mobiliserat ett antal regimlojala mannar. Andra finns i Deir ez-Zour och Dara'a, där de s.k. shabihagrupperna också utgörs av sunniter som stödjer regimen.¹⁴⁹ Shabihas insatser i samband med militära operationer i omstridda områden är beryktade. Det finns olika skäl till att människor låter sig rekryteras av shabiha. Ett är att de avlönas. Rekryter uppges ibland komma från lägre samhällsskikt, inklusive kriminella som släppts ur fängelse pga. lojalitet med regimen, enligt ISW.¹⁵⁰

2.3.2 Popular Committees; medborgargarden

Popular Committees (*lijan sha 'biya*) är sannolikt betydligt fler än shabiha. Det har initialt rört sig om ett slags medborgargarden som minoritetssamhällen, bl.a. alawitiska, drusiska och kristna i Aleppo, Damaskus, Hama och Homs, satt samman för att försvara sina byar och stadsdelar om statens skydd skulle falla. De är inte nödvändigtvis alla lika djupt lojala med regimen al-Assad, men, i synnerhet alawiterna, fruktar mer de (till övervägande delen) sunnitiska rebellerna, och föredrar inte sällan Bashar al-Assad framför det (avsaknad av) alternativ som står till buds. Med tiden har emellertid många av dessa Popular Committees, liksom shabiha, samarbetat allt tätare med armén och säkerhetstjänsterna, som försett dem med både pengar och vapen. En del av de mest lojala och effektiva paramilitära miliserna förefaller ha konsoliderats under ovannämnda People's Army (*Jaysh al-Sha 'bi*) och stöttats och tränats av iranska Islamic Revolutionary

¹⁴⁵ SNM, 10 april 2013.

¹⁴⁶ IICSAR, 23 november 2011.

¹⁴⁷ ISW, mars 2013 (b); SNM, 10 april 2013.

¹⁴⁸ Sveriges ambassad i Amman, *Svar på förfrågan angående militärtjänst i Syrien m.m.*, 3 juni 2012.

¹⁴⁹ ISW, mars 2013 (b).

¹⁵⁰ Ibid.

Guard Corps-Quds Force och libanesiska Hizbollah.¹⁵¹ Den torde idag utgöra ryggraden i National Defence Forces (NDF, nedan).

En del armenier uppges försvara sina kvarter i Jdeideh, Aleppo.¹⁵² Vidare uppges drusiska och kristna grupper redan i höstas ha skapat medborgargarden som bemannar checkpoints vid infarterna till sina kvarter i Jaramana, Damaskus.¹⁵³ Avseende de kristna, framhålls vidare att regimen har försökt få dem att delta mer i striderna genom att övertyga dem om att de måste skydda sig mot rebellerna, distribuerat vapen i områden som Baab Touma, Damaskus, men de har ännu inte ”fallit i den fällan”, enligt SNM.¹⁵⁴ I sammanhanget kan nämnas att ”alla har vapen hemma i både Syrien och Irak”, enligt Syrienrådgivare hos KRG, men det innebär inte nödvändigtvis att man ingår i någon organiserad milis.¹⁵⁵ Företrädare för KRG och ACU framhåller att det till dags dato inte finns någon utpräglat kristen milis organiserad till skydd för de kristna i Syrien.¹⁵⁶

Som framgår ovan, är de palestinska lägerkommittéerna (Popular Committees) klämda mellan regimlojala fraktioner och regimfientliga fraktioner och element. En stor andel uppges vilja försöka hålla sig neutral. Många palestinier har också gått med i det väpnade motståndet, bl.a. *Liwa al-Qassam* (al-Qassambrigaden) och *Liwa al-'Asifah* (Stormbrigaden), som tillhör de enheter som bl.a. bekämpar regimstyrkor och regimlojala PFLP-GC i al-Yarmouk, Damaskus.¹⁵⁷

2.3.3 National Defence Forces

I början av 2013 har ovannämnda medborgargarden och miliser kompletterats och delvis absorberats/integrerats i de nya regim- och Iraninitierade *Quwat ad-Difa'a al-Watani* (National Defence Forces, NDF), vilken också ibland benämns *Jaish ad-Difa'a al-Watani* (National Defence Army).¹⁵⁸ Enligt ISW, har regimen al-Assad med NDF formaliserat och professionaliserat de lokalt förankrade och orienterade Popular Committee-miliserna i en välfungerande militär ordning och hierarki. Liksom People's Army tidigare, erhåller också NDF professionell träning och utrustning av Iran.¹⁵⁹ Det är svårbedömt hur stort rekryteringsunderlaget egentligen är. Vissa bedömare gör dock gällande att bara den alawitiska minoriteten skulle kunna sätta över 800 000 man i vapen om alla vapenföra män ställde upp. Skulle också alla kvinnor bära vapen måste den siffran naturligtvis skrivas upp. I rapporteringen om etableringen av NDF har just det förhållande att även kvinnor mobiliserats här uppmärksamats.¹⁶⁰ Representant för SNM framhåller att NDF idag uppgår till ca 50 000 personer, primärt alawiter, och att vemsomhelst över 15 års ålder kan gå med. I vissa områden, bl.a. Homs, pressar man folk att gå med i NDF, men i andra, t.ex. längs kusten bedöms det ännu vara känsligt, varför det fortfarande är frivilligt och ingen som tvingas, enligt SNM.¹⁶¹

¹⁵¹ Ibid; SNM, 10 april 2013; Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

¹⁵² ACU, 12 april 2013.

¹⁵³ Reuters, 7 september 2012/ISW, mars 2013 (b), s. 18.

¹⁵⁴ SNM, 10 april 2013.

¹⁵⁵ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

¹⁵⁶ KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013; ACU, 12 april 2013.

¹⁵⁷ YaLibnan, "Over 60 key PFLP-GC members defect to Syrian rebels", 15 december 2012; The Jerusalem Post, "Capturing Yarmouk camp another Syrian rebel gain", 19 december 2012.

¹⁵⁸ SNM, 10 april 2013; ACU, 12 april 2013; IICSAR, 11 mars 2013 m.fl.

¹⁵⁹ ISW, mars 2013 (b).

¹⁶⁰ Ibid; ACU, 12 april 2013.

¹⁶¹ SNM, 10 april 2013.

2.3.4 PFLP-GC

Den mest namnkunniga palestinska milisen som deltar i strider på ”regimsidan”, inte minst i och kring det (inofficiella) palestinska flyktinglägret al-Yarmouk, Damaskus, är Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC), under ledning av palestinern (f.d. kapten i den syriska armén) Ahmed Jibril (sedan 1968). PFLP-GC är uppbackad av Iran och kontrollerad av regimen al-Assad. Organisationen har under lång tid fungerat som Damaskus förlängda arm i Libanon och palestinska flyktingläger i Syrien. Den är terrorstämplad av bl.a. Australien, EU, Kanada och USA.¹⁶² I december 2012 rapporterar rebellkällor, däribland palestinska, att över ett 60-tal medlemmar i PFLP-GC hoppar av till rebellsidan i al-Yarmouk, efter hårda strider mellan rebellstyrkor, inklusive den palestinska rebellbrigaden Liwa al-’Asifah, och regimstyrkor uppbackade av PFLP-GC. Tidigare samma dag uppgavs Ahmed Jibril ha flytt till Tartous.¹⁶³ Enligt statsägda al-Thawra rapporteras PFLP-GC nyligen ha gått ut med en maning till palestinska och arabiska ”resistance forces” i Syrien att enas för koordinerade operationer mot det av Israel ockuperade Golan och den jordanska gränsen, i linje med Hizbollahs maningar till detsamma.¹⁶⁴

2.3.5 Hizbollah och andra utländska shiamiliser

Liksom på oppositionssidan, finns på regimsidan en rad olika utländska stridande miliser och element. Iran är uttryckliga i sitt stöd till den syriska regimen. Det rör sig såväl om direkt stöd i form av utbildningsinsatser/officerare på plats i landet och vapenleveranser till Syrien som indirekt stöd i form av den libanesiska shiamilisen Hizbollah och shiamiliser från Irak,¹⁶⁵ Iran, Libanon och Afghanistan (hazarer). En av de irakiska shiamiliserna bär namnet *Liwa Abd al-Fadl al-Abbas*. Den utgörs av sadrister, enligt SNM [uppgifter om *Asa’ib Ahl al-Haq* och *Jaish al-Mahdi* på plats finns också]. En annan shiamilis är den nyetablerade *Liwa Sayid al-Shuhada*, där irakiska flyktingar och andra utlänningar (libaneserna kommer och går) mobiliseras för att ”skydda” shiahelgedomen i Sayida Zainab.¹⁶⁶ Detta förhållande blir också svårare att motbevisa när nu irakiska dödsoffer ur Liwa Sayid al-Shuhada tas hem från Damaskus till Basra.¹⁶⁷ Enligt SNM behövs Hizbollah, iranska specialstyrkor och nämnda shiamiliser för att fylla de yttre cirkelarna i säkerheten kring regimen al-Assad.¹⁶⁸

Redan 2012 fanns information om att den libanesiska shiamilisen Hizbollah aktiverats på regimsidan i Syrien.¹⁶⁹ Hizbollah (som i Libanon har totalt ca 20 000 man i vapen, varav 5-7000 med stridserfarenhet) har på senare tid inte längre gjort någon ansträngning för att dölja att dess elittrupper deltar i strider i Syrien, bl.a. nära den libanesiska gränsen i al-Zabadani, västnordväst om Damaskus, och al-Qusayrområdet, lite längre norrut i centrala Homsprovinsen,¹⁷⁰ dit man enligt

¹⁶² Princeton University, “The Popular Front for the Liberation of Palestine – General Command”, u.å.

¹⁶³ YaLibnan, 15 december 2012; The Jerusalem Post, 19 december 2012.

¹⁶⁴ Al-Thawra/The Syrian Observer, “PFLP-GC Calls to Open Arab Fronts”, 13 maj 2013.

¹⁶⁵ SNM, 10 april 2013; USAK, 16 april 2013; AFP, 20 maj 2013; Al Arabiya, 20 maj 2013; AFP, 5 maj 2013; AFP, 25 april 2013.

¹⁶⁶ SNM, 10 april 2013; USAK, 16 april 2013.

¹⁶⁷ AFP, “Bodies of Iraq Shiites killed in Syria war arrive home”, 17 maj 2013.

¹⁶⁸ SNM, 10 april 2013.

¹⁶⁹ UD/Sveriges ambassad i Amman, 3 juni 2012.

¹⁷⁰ USAK, 16 april 2013; AFP, 20 maj 2013; Al Arabiya, 20 maj 2013; The Daily Star Lebanon, 25 maj 2013.

uppgift i arabisk media ska ha sänt ca 1700 milismän den senaste tiden¹⁷¹ (totalt mellan 3000 och 4000, enligt franska underrättelser/UM Laurent Fabius; större geografisk spridning över landet, enligt oppositionskällor). En öppen roll för Hizbollah, sida vid sida med regimen al-Assad, innebär också ett tydligare hot mot Libanons ”neutralitet” och stabilitet – i ett värsta scenario, att dras djupare ned i konflikten när salafistiska sunniledare i Libanon manar till mer konkret engagemang för rebellsidan samtidigt som rebelledare i Syrien hotar med ordentlig vedergällning.¹⁷² Maj månad har strider rasat mellan alawiter och sunniter i Tripoli, norra Libanon. Nyligen har också Hizbollahs hemkvarter i södra Beiruts förorter träffats av raketer avfyra från Aitah, Mount Lebanon.¹⁷³ Hizbollahföreträdare försvarar Hizbollahs operationer i Syrien med att det är ”en nationell och moralisk skyldighet” att försvara libanesiska medborgare som lever i 13 gränsnära byar på syrisk sida.¹⁷⁴ Det storskaliga engagemanget förklaras sedermera av Hizbollahledaren Hassan Nasrallah själv med att det handlar om att skydda Hizbollahs ”rygggrad”;¹⁷⁵ konkret att stödja syriska regimstyrkor i att hålla Qusayrkorridoren fri från rebellelement för att bryta rebellernas underhållslinjer från libanesiska Tripoli och hålla regimkontrollerade delar av Damaskus (via Homs) sammanlänkade med kustområdena Tartous och Latakia. Även bl.a. de delar av Dara’a (vägen mellan Damaskus och jordanska gränsen) som förlorats uppges vara av hög prioritet för regimen.¹⁷⁶ Avseende Hizbollahs utökade engagemang i Syrien, uppger vidare talesperson för Syrian National Coalition och andra källor i slutet av maj att Hizbollah också aktiverats i Damaskus ytterområden,¹⁷⁷ sannolikt även i Aleppo.

2.4 Mobilisering: Värnplikt, reservtjänst & rekrytering

Sedan en bit in i den kris som skakat Syrien de senaste dryga två åren har det med jämna mellanrum kommit uppgifter, bl.a. via syriska facebooksidor, om att allmän mobilisering och beredskapsläge införts i Damaskus, att reservister födda 1977 eller senare inkallas samt att alla uppskov p.g.a. studier eller annan grund återkallas (uppgifter som i och för sig också med jämna mellanrum förnekats av statliga syriska medier/språkrör).¹⁷⁸ Frågan är vad som egentligen gäller? Av allt att döma är regelverket för närvarande i vissa delar föränderligt eller under uppluckring på grund av konfliktens karaktär.¹⁷⁹

2.4.1 Från ”normalläge” t.o.m. 2012

Officerare i den syriska armén är normalt yrkessoldater. Likaså de verksamma inom säkerhetsstyrkor och underrättelseorgan. Till elitstyrkorna rekryteras främst alawiter och normalt inga värnpliktiga. I början av 2012 följde man i stort sett standardregelverk vad avser inkallelser till både värnplikt och reservtjänstgöring. Dvs. alla syriska män (inklusive f.d. ajanib som erhållit syriskt medborgarskap) och

¹⁷¹ Al Arabiya, “FSA gives 24-hour ultimatum to Hezbollah fighters in Syria”, 28 maj 2013.

¹⁷² Ibid.

¹⁷³ The Daily Star Lebanon, “Rocket attack on Beirut suburb wounds four”, 26 maj 2013.

¹⁷⁴ AFP, “Hezbollah's Syria role threatens Lebanon 'neutrality'”, 24 april 2013.

¹⁷⁵ The Daily Star Lebanon, 25 maj 2013.

¹⁷⁶ AFP/The Daily Star Lebanon, 13 maj 2013; ICG, 8 april 2013; SNM, 10 april 2013; Al Arabiya, 20 maj 2013; AFP, 20 maj 2013.

¹⁷⁷ NC/SOC:s Khaled Saleh citerad av Al-Hayat/The Daily Star Lebanon, 28 maj 2013; Al Arabiya, “Ghouta, Hezbollah's next target in Syria?”, 28 maj 2013.

¹⁷⁸ ANSAMed, “Syria: regime calls up reservists, declares state of alert, 12 mars 2013”; SNM, 10 april 2013; UD/Sveriges ambassad i Amman, ”Värnplikt i Syrien”, 14 mars 2013.

¹⁷⁹ SNM, 10 april 2013; andra källor i Turkiet och Irak, 8-18 april 2013.

palestinska flyktingar registrerade (hos GAPAR och UNRWA) i Syrien blev föremål för inkallelse året de fyller 18 år, vid två tillfällen per år, och de vars grund för uppskov upphört förväntades tjänstgöra inom armén, medan reservister endast i mycket begränsad omfattning (främst alawiter och speciellt regimlojala samhällsgrupper), blev föremål för inkallelse.¹⁸⁰ Palestinier inkallas normalt till den syriska armén, men kan därefter placeras i PLA [vilket idag i praktiken också innebär att tjänstgöra i ett syrisk-palestinskt förband inom den reguljära syriska armén]. Military Service Law reglerar inkallelser till militärtjänst.¹⁸¹ Den obligatoriska militärtjänsten i Syrien är normalt 18 månader. I februari 2012 förlängdes den dock på obestämd tid. För att avsluta sin militärtjänstgöring måste en soldat sedan dess få ett särskilt beslut om det. I praktiken har detta (under 2012) ofta inneburit att militärtjänstgöringen förlängts med fyra till fem månader.

Bland dem som inkallas ingår normalt de som saknar formell utbildning, vilka brukar bli beväringar (meniga); de med högstadie- och/eller universitetsutbildning, vilka normalt blir underofficerare (sergeanter); de med medicinutbildning, vilka normalt rekryteras som militärläkare/medicinsk personal etc. Varje kategori ingår i en kvot som måste fyllas vid varje given inkallelseomgång. Om kvoten inte fylls, måste de som redan genomför militärtjänst och/eller gjort sina 18 månader fortsätta sin tjänstgöring tills kvoten fyllts. Detta har enligt uppgift inträffat under krisen. Sedan februari 2012 finns, som framgått ovan, information om att de som genomför sin militärtjänstgöring fått den förlängd på obestämd tid.

Det finns vidare uppgifter om att en del ajanib (”utlänningar”=statslösa kurder registrerade som bosatta i Syrien) undviker att ansöka om syriskt medborgarskap, som sedan våren 2011 är möjligt,¹⁸² för att undvika inkallelse till militärtjänstgöring. Ett inte obetydligt antal f.d. ajanib har inkallats redan i december 2011.

Som tidigare, måste de som inte fullgjort sin värnplikt skaffa ett särskilt tillstånd för att få ut ett pass/lämna landet. Däremot råder oklarheter kring ett diskuterat dekret om att män mellan 18 och 42 år skulle behöva särskilt tillstånd för att lämna landet. Uppgifter från skandinaviska ambassader indikerar att sådant regelverk inte praktiseras 2012.¹⁸³

Praktiska rutiner vid inkallelse; militärkort och militärbok

Inkallelse till militärtjänst/värnplikt överlämnas normalt av civilpolis till rekryten i hemmet. Om personen i fråga är oanträffbar överlämnas kallelsen till den familjemedlem som är hemma vid tillfället. Familjemedlemmen i fråga signerar kallelsen och får kopia av den, medan originalet behålls av polisen. Samma rutiner gäller normalt vid inkallelse till reservtjänstgöring. Kallelsen är en handling (ungefär A5-format, ibland handskriven), utfärdad av rekryteringsmyndighet sorterande under Forsvarsdepartementets myndighet för militärtjänstgöring, som innehåller uppgifter om rekrytens förnamn, efternamn, födelsedatum, faderns namn, moderns namn, hälsotillstånd och utbildning, samt uppgifter om att ta kontakt med den militära rekryteringsmyndigheten för att få sitt militärkort.

¹⁸⁰ Migrationsverket/Lifos, *Aktuellt ang. syrisk militärtjänstgöring*, 25 maj 2012.

¹⁸¹ UD/Sveriges ambassad i Amman, 3 juni 2012.

¹⁸² UNHCR uppger i april att det finns (obekräftade) uppgifter om att det inte längre är möjligt för ajanib att ansöka om medborgarlig status (UNHCR, Erbil, 14 april 2013).

¹⁸³ Migrationsverket, 25 maj 2012.

Senast vid 19 års ålder erhåller man en militärbok som upplyser om detaljer kring militärtjänst. Alla män är skyldiga att bära med sig denna bok för att kunna redovisa tjänstgöringsstatus. Både militärkort och militärbok förekommer. Militärboken får rekryten innan militärtjänstgöringen påbörjas. Varje man måste vända sig till rekryteringsmyndigheten för att få en militärbok, personlig inställelse krävs. Eventuella uppskov noteras i militärboken. Likaså noteras om militärtjänstgöring ska påbörjas vid ett visst datum. Militärkortet, som är fotoförsett, utfärdas vid starten av militärtjänstgöringen. Militärkortet får rekryten i utbyte mot sitt civila ID-kort och militärboken som förvaras hos rekryteringsmyndigheten under militärtjänstgöringstiden. Efter att militärtjänstgöring avslutats, måste militärkortet lämnas tillbaka i utbyte mot civilt ID-kort och militärbok. I militärboken har då nedtecknats att militärtjänstgöring fullgjorts, personens dossiernummer etc.¹⁸⁴

Anstånd/uppskov med militärtjänst: normalfallet

Ansökan om anstånd/uppskov med militärtjänst inges till rekryteringsmyndigheten som i sin tur skickar den till försvarsdepartementets Departement of Organisation and Administration för beslut. Artikel 10 i Military Service Law reglerar på vilka grunder man normalt kan få anstånd.¹⁸⁵ Undantagna blir normalt personer som är familjeförsörjare och inte har några manliga släktingar, personer som lider av permanent funktionshinder eller allvarliga hälsoproblem samt personer som vistas utomlands och betalar särskild avgift. Studenter kan också beviljas uppskov. Ett uppskov gäller i ett år i taget, varefter man måste ansöka om anstånd på nytt.¹⁸⁶ Är sökanden studerande krävs intyg från läroanstalten i fråga. Är vederbörande familjeförsörjare krävs utdrag ur familjeregistret samt dödscertifikat [över den som annars skulle ha försörjt familjen]. Är personen handikappad eller svårt sjuk krävs läkarintyg o.s.v. Beslut om anstånd ska framgå av stämpel i militärboken.¹⁸⁷

Reservister

Angående reservister, saknas 2012 (vederhäftig) information om att de inkallas i någon betydande omfattning. SOHR uppger i maj 2012 att väldigt få reservister dittills inkallats. De flesta bevakare bedömer att inkallelse av reservister skulle skapa ökat motstånd hos den syriska allmänheten, varför regimen i stort sett avvaktat med det. Framhållas bör emellertid det förhållande att dekret 104 av september 2011 innebär en utvidgning av motiven för mobilisering. Tidigare hade grunderna för mobilisering begränsats till krig, krigshot och naturkatastrof, men nu ingår ”inre oroligheter”. Enligt uppgift utreder också den syriska armén vilka reservister som skulle kunna inkallas för aktiv tjänstgöring. Vissa specifika kategorier, personer med vissa profiler skulle kunna kallas in. Bland dem som då är aktuella att inkallas för att förstärka de syriska styrkorna ingår alawiter, f.d. ajanib som beviljats medborgarskap och beduiner vars stam/klan ligger i konflikt med regimfientliga sådana.¹⁸⁸

Desertering, ordervägran, att inte hörsamma inkallelse

Military Felonies and Misdemeanors Law reglerar påföljder för desertering och att inte hörsamma inkallelse till militärtjänst. Inrikesministeriet skickar normalt

¹⁸⁴ UD/Sveriges ambassad i Amman, 3 juni 2012

¹⁸⁵ Ibid.

¹⁸⁶ Ibid; Migrationsverket, Op.cit.

¹⁸⁷ UD/Sveriges ambassad i Amman, Op.cit. Som framgår nedan undantas inte längre den som är ende son i familjen från militärtjänst (SNM, 10 april 2013).

¹⁸⁸ UD/Sveriges ambassad i Amman, 3 juni 2012.

information om värnpliktsvägrare till civila polismyndigheter, flygplatser, migrationsmyndigheter och kriminalunderrättelsetjänst. Försöker en eftersökt person lämna landet legalt riskerar vederbörande att stoppas av gränspolis¹⁸⁹ eller i någon av de militära vägspärrar som satts upp i regimkontrollerade områden. Påföljden för att inte inställa sig för militärtjänstgöring ska vara mellan en månad och fem (krigstid) års fängelse, medan desertering, enligt syrisk militärlagstiftning, renderar i mellan fem och tio års fängelse om desertören lämnar landet, men upp till livstids fängelse om desertering sker under strid.¹⁹⁰ Det finns dock redan 2012 uppgifter om att soldater som vägrat lyda order har skjutits ihjäl av sina överordnade.¹⁹¹ Sedan 2012 finns också rapporter om att familjemedlemmar till desertörer arresteras eller dödas i avskräckande syfte. Det har inträffat att desertörer som infångas av säkerhetstjänster utsätts för inhuman behandling eller ”försvinner”. Där finns även rapporter om att sunnitiska soldater tvingats begå sådana handlingar att det sedan blir omöjligt för dem att hoppa av. Personer som tjänstgör i regimstyrkor löper också risk att straffas av rebeller.¹⁹²

2013

Enligt information från svensk utlandsmyndighet i mars 2013, fungerar värnpliktsystemet i princip som innan krisen började. Allmän värnplikt gäller för alla och ingen undantas på grundval av etnicitet, religion eller vilken region i landet vederbörande är hemmahörande i. Anstånd kan beviljas den som är ende familjeförsörjare eller studerar vid universitet. Kallelse till värnplikt sker centralt. Hörsammas inte inkallelsen är påföljden fängelse i sex månader. Det registreras centralt vid försvarsministeriet vilka som gjort värnplikt eller undantagits, vilka som ej hörsammat kallelse eller deserterat. Listor över eftersökta uppdateras centralt och distribueras till gränsstationer, polismyndigheter m.fl. Under vårvintern 2013 inkallas dock i princip alla unga män (oavsett etnisk eller religiös tillhörighet) mellan 18 och 42 år som ej ännu fullgjort sin militärtjänst. Den som fyllt 18 år ska självant anmäla sig till värnpliktskontor. Den som inte gör det, räknas som värnpliktsvägrare. Det förekommer både värnpliktiga och reservister bland regeringstrupperna.¹⁹³

2.4.2 Information om militär- & reservtjänst inhämtad i april 2013

Bl.a. representant för Syrian National Movement framhåller att den syriska försvarsmakten fortfarande inkallar alla 18-åringar och förser dem med militärböcker etc., men att förhållandevis få inställer sig för tjänstgöring inom den reguljära armén. I områden där regimen fortfarande har full kontroll, bl.a. kustområdena Tartous och Latakiah, stora delar av Damaskus, Hama och Homs samt andra större städer, kan armén skicka militärpolis för att hämta in dem som inte hörsammat inkallelse, ibland omringa bostaden. Man letar dock inte aktivt efter folk i de delar av nordöstra Latakiah, Idlib, Aleppo, ar-Raqqa eller Deir ez-Zour som ligger under rebellkontroll. Rekryterna förs normalt först till något av de militära rekryteringscentra som finns i Aleppo, Homs eller Nabak. Ibland sker inkallelser via offentlig annonsering i media, enligt SNM.¹⁹⁴ Även andra källor framhåller att inkallelseproceduren ser ut ungefär som innan konflikten bröt ut;

¹⁸⁹ Ibid.

¹⁹⁰ UD/Sveriges ambassad i Amman, 14 mars 2013.

¹⁹¹ Migrationsverket, Op.cit.

¹⁹² UD/Sveriges ambassad i Amman, 14 mars 2013.

¹⁹³ Ibid.

¹⁹⁴ SNM, 10 april 2013.

bl.a. skickas inkallelseorder fortfarande ut. Det torde dock vara lättare att hålla sig undan än tidigare.¹⁹⁵

Syrienspecialist hos KRG uppger att för några månader sedan fick ”alla” syriska medborgare (inklusive f.d. ajanib) med åldern inne, inkallelse till militärtjänst i den syriska armén. Det förekom att rekryter blev dödade, antingen av ”FSA” eller av regimen själv, vid ordervägran. Därmed var det också många kurder och andra kategorier som flydde till Irak för att undvika syrisk militärtjänst. De sista månaderna förefaller det problemet ha upphört i och med att PYD tagit över en stor del av kontrollen i de kurdiska områdena i norra och nordöstra Syrien och regimen förefaller göra mindre allvarliga ansträngningar att verkställa inkallelser där. Däremot skulle ingen av dem som är aktuella för militärtjänst kunna röra sig i strikt regimkontrollerade områden utan att riskera att dras in. Det kan t.ex. ske i någon av de många vägspärrar som upprättats ”överallt” i de områdena. Vid kontroll av ID-handlingar framgår t.ex. vilka kurder som har eller nyss fått medborgarskap, hur gammal vederbörande är, om han borde vara inkallad o.s.v. Det kan också ske mer aktiva räder för att eftersöka personer aktuella för militärtjänst.¹⁹⁶

Med koppling till ovanstående information, framhåller företrädare för Kurdish National Council i Erbil dessutom att de ajanib som ansökt om syriskt medborgarskap (genom personlig inställelse hos syriska myndigheter i al-Qamishli eller al-Hassakeh), för en tid sedan inkallades till syrisk militärtjänst, men att detta nu ska ha upphört.¹⁹⁷ Samtidigt kan noteras att UNHCR i Erbil uppger att det finns (obekräftade) uppgifter om att det inte längre är möjligt för ajanib att ansöka om medborgerlig status.¹⁹⁸ Statslösa palestinska flyktingar registrerade i Syrien inkallas dock fortsatt till militärtjänstgöring på samma sätt som syriska medborgare, enligt ACU och andra syriska samtalspartners i april. De rekryteras också till PFLP-GC, enligt representant för SNM.¹⁹⁹

En anledning till att inkallelser fortfarande sker enligt rutin uppges vara regimenns önskan att hålla unga män borta från gatorna. Militärtjänst kan för många innebära att ”sitta i barack”, men många sänds också till frontlinjerna, enligt ACU.²⁰⁰

Avseende tjänstgöringens tid mm, framhåller en syrisk armédesertör som flytt till Mardin att han fått ”permission” efter två år och två månaders tjänstgöring (och allvarliga splitterskador han ådragit sig i samband med ett bombattentat under tjänstgöring i Dara’a). Han fruktar vid ett eventuellt återvändande till hemorten al-Hassakeh straff för desertering alternativt fortsatt militärtjänst.²⁰¹

Avseende anstånd och undantag från militärtjänst, noterar ACU att den ende sonen, enligt lag, kan slippa göra militärtjänst, men att nu även dessa inkallas.²⁰² Tidigare regelverk om anstånd eller undantag praktiseras inte. Det görs inte längre några undantag, enligt SNM. I tillägg inkallas f.n. alla män födda 1977 eller senare till

¹⁹⁵ Medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013.

¹⁹⁶ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

¹⁹⁷ KNC, 13 april 2013.

¹⁹⁸ UNHCR, 14 april 2013.

¹⁹⁹ ACU, 12 april 2013; SNM, 10 april 2013.

²⁰⁰ ACU, 12 april 2013.

²⁰¹ Syrisk flykting (armédesertör), 17 april 2013.

²⁰² ACU, 12 april 2013.

reservtjänstgöring,²⁰³ vilket visserligen är en gräns som tenderar att förskjutas. I princip alla som påträffas dras in i armén – om de inte är aktuella för annan milis som t.ex. NDF. I linje med ovanstående framhåller säkerhetsansvarig vid ett företag i Syrien att det enligt uppgift i praktiken råder någon form av ”allmänt tvång” att tjänstgöra inom de militära styrkorna på regimsidan om man är i vapenför ålder. Det är inte osannolikt att i princip detsamma gäller för regimsidans milis, för dem som inte ingår i försvaret.²⁰⁴

Vidare, enligt SNM, är det inte bara personer ur den generellt mer rebelliska sunniarabiska majoritetsbefolkningen som försöker undanhålla sig från militärtjänst. Många alawiter, druser och andra försöker också hålla sig undan. Av ca 7000 druser som inkallats i Suweida nyligen ska bara 12 ha inställt sig för tjänstgöring. Samma sak uppges inträffa i andra delar av landet.²⁰⁵

Enligt medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara betraktas alawiter som håller sig undan militärtjänst som förrädare.²⁰⁶ De som inte inställer sig ser till att ”försvinna” och säkerställa att de inte påträffas. För en alawit som inte inställer sig kan straffet bli ”dubbelt”. Regimen är hårdare mot alawiter än mot andra. Sunniter som inte inställer sig tenderar att gå med i ”FSA” [någon rebellgrupp]. Andra, ofta tillhörande minoriteter, håller sig vanligen gömda. I områden utan regimnärvaro kan de leva öppet, men där regimnärvaro finns måste de gömma sig, enligt SNM.²⁰⁷

2.4.2.1 Rekrytering till regimlojala miliser

I likhet med rekrytering till rebellgrupper (3.4) och kurdiska miliser (4.4.1), kan säkerligen rekryteringsmetodikerna variera något mellan olika regimlojala miliser, men frivilligbasis och kompetens torde normalt vara att föredra framför motsatsen, i värsta fall ren illojalitet. Framhållas bör dock att det, enligt källor som anlitats, förefaller ligga närmare till hands att tala om en form av ”tvångsrekrytering” på regimsidan än på rebellsidan, och råda ett sådant stämningsläge och socialt tryck i regimkontrollerade delar av landet att där bosatta minoritetsgrupper och andra förväntat regimlojala samhällsgrupper kan ha svårt att undvika en eller annan form av tjänstgöring, i försvaret eller regimlojal milis.²⁰⁸ Det säkra sättet för personer i dessa kategorier att undvika att inkallas till reservtjänstgöring i armén torde därmed vara att frivilligt enrollera sig i någon regimlojal milis.

Enligt representant för ACU sker rekryteringen till de nyetablerade NDF, där både kvinnor och män kan enrollera sig, på frivilligbasis.²⁰⁹ Representant för SNM framhåller dels att det primärt är alawiter som rekryteras och att vemsomhelst över 15 års ålder kan gå med, dels att folk i vissa områden, bl.a. Homs, pressas att gå med i NDF, medan rekryteringen längs kusten fortfarande främst sker på frivilligbasis. Vidare framhålls att det är få som egentligen vill slåss och dö för al-

²⁰³ SNM, 10 april 2013.

²⁰⁴ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

²⁰⁵ SNM, 10 april 2013.

²⁰⁶ Medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013.

²⁰⁷ SNM, 10 april 2013.

²⁰⁸ Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013; SNM, 10 april 2013; USAK, 16 april 2013; säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

²⁰⁹ ACU, 12 april 2013.

Assad, att de som går med i NDF gör det för att de fruktar att de måste slåss för att skydda sig själva, men att det också finns personer som tvingas tjänstgöra i NDF.²¹⁰

Enligt USAK, förekommer inte regelrätt tvångsrekrytering till de regimlojala utländska shiamiliser som främst opererar i Damaskus, ”men propagandan är tung”.²¹¹ PFLP-GC uppges vara den idag enda i Syrien levande regimlojala palestinska fraktionen, dock även den på nedgång, enligt SNM.²¹²

2.4.2.2 Sammanfattning: Aktuell situation april 2013

Regimen har sedan en tid tillbaka släppt eller förlorat effektiv kontroll över stora delar av landet och delar av infanteriet, medan olika rebellgrupper/regimfientliga miliser kontrollerar stora delar av landsbygden och hela (ar-Raqqa) eller delar av städer i norra, östra och södra delarna av landet. I de kurdiskdominerade områdena i norra och nordöstra Syrien råder en särskild situation med de PKK närstående kurdiska PYD i praktisk kontroll med visst samröre/dialog med kvarvarande regimelement och frostiga relationer till "FSA" och andra rebellgrupper.

Mot denna komplexa bakgrund kan regimen al-Assad i praktiken endast rekrytera/dra in värnpliktiga och reservister i delar av landet, där man har full kontroll, medan man i varierande omfattning tenderar att låta saken bero i andra. I och med lojalitetsproblematiken gör man nu enligt uppgift mindre ansträngningar att verkställa inkallelser i områden som uppfattas vara rebelliska. Detta hindrar i och för sig inte att sunniter och andra invånare i sådana områden inkallas - i första hand genom sedvanlig skriftlig procedur (ev. emellanåt också uppmaning via etermedia). Däremot kan sägas att trycket förefaller vara högre på både värnpliktiga och reservister i vapenför ålder hos förväntat regimlojala minoriteter som alawiter, andra shiiter, druser och kristna m.fl., vilka endast kan undgå inkallelse om de ingår i någon annan regimstyrd milis. Vidare förefaller stämningsläget i regimkontrollerade områden i Damaskus, Homs, Hama, Tartous och Latakiya vara sådant att de som är i vapenför ålder och kan, bör låta sig enrolleras.

Palestinier och kurder i områden som ej domineras av den kurdiska milisen PYD riskerar som alla andra minoriteter både inkallelse och att konkret dras in där regimen har checkpoints mm. Kallelser förefaller även komma till personer i t ex al-Qamishly (nu främst PYD-kontroll) men man tycks, i linje med ovanstående, inte göra allvarliga försök att verkställa inkallelser i de områdena.

3. Rebellgrupper

”Det finns i princip inga väpnade rebellgrupper som fullt ut stöttar eller endast arbetar igenom Revolutionary Military Councils [delvis under SMC, nedan]. Det finns inte heller någon övergripande befälsordning. I grunden styr alla grupper sig själva efter egen agenda. Hela de rebelldominerade områdena är i själva verket ett ’syriskt vilda västern.’”²¹³ ”Det finns ingen tydlig samordning, och egentligen inte heller någon tydlig vilja till samordning/.../Få av de väpnade elementen rapporterar egentligen till eller tar order ifrån vare sig civil eller militär oppositionsledning. Idlibprovinsen ligger i hög grad i händerna på konkurrerande kriminella gäng./.../Situationen i Aleppo var tills en bit in i februari

²¹⁰ SNM, 10 april 2013.

²¹¹ USAK, 16 april 2013.

²¹² SNM, 10 april 2013.

²¹³ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

”stabiliserad” på en viss konfliktnivå, men tenderar återigen att förvärras./.../Även i de områden där väpnade grupper som står under Supreme Military Council’s inflytande har kontroll rör sig andra miliser fritt och tungt beväpnade i små grupper.²¹⁴

2012-2013 har rebellernas kapacitet att utmana regeringsstyrkor i Syrien ökat dramatiskt i förhållande till när det började materialiseras under andra halvan av år 2011. Detta väpnade motstånd, och situationen i omstridda områden eller områden som av oppositionen definieras som ”befriade”, präglas dock idag av ett relativt stort antal olika väpnade grupper och konstellationer som med jämna mellanrum gör tillkännagivanden i sociala och andra media om nya koalitioner. Det spänner från mer eller mindre lokalt, ibland etniskt, förankrade element, en by, en familj, kriminella element och sammansatta ”Revolutionary Military Councils” till större koalitioner och extremistiska (jihadiska och/eller salafistiska) grupper som den mest namnkunniga Jabhat al-Nusra nedan, med varierande ideologiska utgångspunkter och slutmål för Syrien. Vissa rebellgrupper har allteftersom radikaliserats i islamistisk riktning, efter ett tankegods som inte är förankrat i Syriens sekulära tradition.²¹⁵ Även t.ex. ”turkmenerna har sina väpnade grupper, precis som alla andra.”²¹⁶ Rebeller i Damaskus och söder uppges idag vara bättre organiserade och mer enade i kampen mot al-Assad, delvis pga. att regimen är starkare där, medan det är mer ”kaotiskt i norr”.²¹⁷ Den väpnade oppositionen fragmenteras delvis pga. att olika aktörer - Qatar, Saudiarabien, Förenade Arabemiraten, andra nationer och enskilda organisationer och individer - stöder olika grupper. Den hittillsvarande tendensen har också varit att mycket av vapenarsenalen hamnar i radikaliserade kretsar, vilket i sig har en negativ effekt på säkerhetsläget i områden som av oppositionen definieras som ”befriade”.²¹⁸

Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien pekar vidare på att det samarbete som finns mellan olika rebellförband i norr sker relativt spontant och ”fysiskt”. Förhållandevis få har satellittelefon så det rör sig också om tämligen lokal kommunikation över UHF-radio etc. *Kataeb al-Farouq* (Farouqbrigaden) i Manbij, i Tel Abyad och andra orter i det rebelldominerade norr ligger i konflikt med *Kataeb Ahrar al-Sham* och andra miliser (nedan) pga. kidnappningar etc. ”Farouqs prins” frihetsberövades för ett tag sedan och fördes till arrest i Aleppo pga. brottsmisstankar. Detta har förvärrat friktionerna. Mönstret har varit att mer sekulärt orienterade grupper (bland dem moderata islamister) ligger i konflikt med mer islamistiskt orienterade grupper. I sammanhanget försöker islamistgrupperna projicera bilden av att skapa ordning, beivra brott, stävja kidnappningar etc. som, enligt uppgift, utförs av mer sekulärt orienterade grupper. Det händer dock t.ex. att nödhjälpsändningar omhändertas av islamistmiliser som sedan distribuerar bistånd i ”sina områden” för att förbättra sitt rykte.²¹⁹ Spänningarna mellan olika islamistmiliser, som tidigare starka Farouqbrigaden och de nu starkare (och mer radikala) Ahrar al-Sham respektive *Jabhat al-Nusra* uppges på sina håll vara påtaglig, bl.a. i den ”befriade” staden ar-Raqqa.²²⁰ Uppgifterna om allvaret i dessa friktioner går isär. Somliga menar att spänningarna mellan olika grupper i ar-Raqqa överdrivits, och att samlevnaden mellan olika islamistmiliser och mer sekulära

²¹⁴ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

²¹⁵ SNM, 10 april 2013, TOHAV, 9 april 2013; säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013; ACU, 12 april 2013.

²¹⁶ Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.

²¹⁷ SNM, 10 april 2013.

²¹⁸ IICSAR, 11 mars 2013; KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013 m.fl.

²¹⁹ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

²²⁰ Aljazeera, ”Syrian rebels divided in the fight against Assad”, 28 maj 2013.

grupper fungerar över förväntan. För initierad redogörelse över olika regimfientliga väpnade grupper och element rekommenderas Aron Lunds *Syria's Salafi Insurgents: the Rise of the Syrian Islamic Front*²²¹ (mer nedan).

3.1 "Free Syrian Army"; Supreme Military Council

Begreppet "the Free Syrian Army" (FSA, *al-Jaish al-Souri al-Hurr*) eller bara "Free Army" (FA, *Jaish al-Hurr*) används idag i den allmänna Syrienbevakningen med syfte på det samlade väpnade motståndet mot regimen al-Assad eller, kanske än mer, med syfte på de rebellgrupper i Syrien som inte tar direkt avstånd från the National Coalition (NC/SOC)²²² eller samarbete med den väpnade oppositionens Supreme Joint Military Command Council = "Supreme Military Command" (SMC), med brigadgeneral Salim Idriss som stabschef.²²³ Idriss beskrivs inte sällan också som "Chief of staff of the Free Syrian Army".²²⁴ Syrienbevakare i Turkiet noterar att Idriss m.fl. inom den s.k. "main stream FSA" har en sambandscentral i Aleppo varifrån man också samordnar operationer med mer radikala grupper som Ahrar al-Sham, Jabhat al-Nusra m.fl. Det har dock, enligt uppgift, i många fall visat sig bli de mer radikala grupperna som genomför de operationer man kommit överens om.²²⁵ I SMC finns ca 40 officerare²²⁶ som ingår under general Idriss befäl, varav vissa som ingår i/står nära Syrian Islamic Front (nedan). Där finns dock ännu inget starkt direktsamband mellan den civila oppositionsledningen inom NC/SOC och SMC även om sådana ambitioner finns.²²⁷

Den ursprungliga FSA etablerades i Hatay, Turkiet i juli 2011 av en rad syriska desertörer med flygvapenöversten Riad al-Asaad i spetsen. Gruppen vann relativt snabbt internationell renommé men förblev en svag organisation, dåligt förankrad bland det stridande fotfolket i Syrien och kontrollerad av turkisk säkerhetstjänst. Redan 2012 hade den grovt sett tappat relevans, varför "FSA" sedermera alltmer kom att bli mer av ett varumärke än en reell revolutionär militär struktur – samtidigt som nya rebellgrupper materialiserades i landet (och social media). Idag nyttjas varumärket "FSA" fortfarande av ett antal olika militära oppositionella strukturer, bl.a. överste Riad al-Asaad, brigadgeneral Mustafa al-Sheikh (FSA Military Council) och överste Qasem Sa'adeddine (FSA Joint Internal Leadership). Det dessa har gemensamt är att ingen av dem kontrollerar några betydande trupper i Syrien. Det finns också andra grupper i Syrien som emellanåt identifierar sig själva som "FSA", bl.a. i syfte att distansera sig något från mer radikala element.

I september 2012 etablerade några av de större rebellgrupperna i Syrien, däribland den relativt stora *Kataeb al-Farouq* (Farouqbrigaden) och (moderat salafistiska) *Suqour al-Sham*, en alternativ, islamistiskt orienterad, koalition, the Syria

²²¹ Lund, Aron, *Syria's Salafi Insurgents: the Rise of the Syrian Islamic Front*, 28 februari 2013. Se även Lund, Aron, *Syrian Jihadism*, 14 september 2012, och ISW, *The Free Syrian Army*, mars 2013 (a).

²²² The National Coalition for the Forces of the Revolution and the Syrian Opposition, även "Syrian Opposition Coalition" (SOC), har i princip absorberat den tidigare existerande syriska exiloppositionskoalitionen Syrian National Council (SNC), med en rad subgrupper.

²²³ The Supreme Military Command (SMC), även bl.a. the Supreme Joint Military Command Council (SJMCC), the Joint Command for the Revolution's Military Council etc. J.fr. facebook.com/SRGS.Joint.Forces; Lund, Aron, 28 februari 2013; ISW, mars 2013 (a) & "Who's Who: Selected Syrian Supreme Military Command Members", 1 mars 2013.

²²⁴ Al Arabiya, 28 maj 2013.

²²⁵ Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

²²⁶ Se ISW, 1 mars 2013.

²²⁷ Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

Liberation Front (SLF, *Jabhat tahrir Souriya*).²²⁸ En bland flera andra tidigare kända koalitioner som bör nämnas är Syria's Martyrs Brigades/The Brigades and Fighting Units of Syria's Martyrs (*Kata'ib wa Alhiyat Shuhada' Souriyaa*) (tidigare även känd som Jabal al-Zawiya Martyrs Brigade), under ledning av Jamal Maarouf (Abu Khalid), med hemvist i Jabal az-Zawiyeh, Idlib.²²⁹ En annan är Ansar el-Islam Gathering (*Tajammou' Ansar el-Islam fi Qalb esh-Sham* = "Gathering of Islam's adherents in the heart of the Levant/Sham/ Damascus"), ett relativt stort nätverk av mer eller mindre islamistiska stridsgrupper i och kring Damaskus, bl.a. innefattande *Liwa al-Islam* (Islambrigaden, aktiv i Ghoutat Dimashq, mer nedan), Sahaba Brigades, Furqan Division, Ahfad el-Rasoul Division, Deir el-Sham Brigades, el-Habib Mustafa Division och Hamza bin Abdulmuttalib Brigade.²³⁰ Palestinier finns i mer extremistiska gränsöverskridande grupper (se nedan), men även i mindre radikaliserade rebellkoalitioner samt mer Syrienbaserade palestinska enheter som t.ex. *Liwa al-Qassam* (al-Qassambrigaden) och *Liwa al-'Asifah* (Stormbrigaden), som tillhör de enheter som bl.a. bekämpar regimstyrkor och regimlojala PFLP-GC i al-Yarmouk, Damaskus.²³¹

I december 2012, en månad efter tillskapandet av NC/SOC, etablerades ovannämnda **Supreme Military Council** (SMC, under brigadgeneral Salim Idriss), tänkt att fungera som en militär gren av den samlade oppositionen.²³² Det finns en överenskommelse mellan NC och SMC som möjliggör att vapen kanaliseras genom SMC till underlydande Military Councils i olika provinser och distrikt. Utan denna mekanism skulle rebellgrupperna uteslutande använda andra leverantörer, vilket skulle vålla (än mer än redan existerande) problem, enligt USAK.²³³ De flesta av Syriens s.k. "mainstream-rebeller" finns representerade i SMC. Bland dessa ingår bl.a. Jamal Maarouf (och hans *Syria's Martyrs Brigades*), Mohammad al-Abboud (Deir ez-Zour Military Council), Ahmed Eissa al-Sheikh (SLF/*Suqur al-Sham*) och representanter för de flesta andra moderata islamistgrupper som också ingår i SLF (*Kataeb al-Farouq* m.fl.). Där finns även ett antal andra tidigare mer oberoende, varav några tämligen extremistiska element invalda, t.ex. sheikh Zahran Alloush, ledare för *Liwa al-Islam* (Islambrigaden, Damaskus), som utförde attentatet mot det nationella säkerhetshögkvarteret i Damaskus som dödade försvarsminister Daoud Rajha, vice försvarsminister (Bashar al-Assads svåger) Assef Shawkat och assisterande vicepresident Hassan Turkmeni den 18 juli 2012.²³⁴ Frågan är fortfarande densamma: Vilka grupper följer SMC/Idriss order i praktiken, och hur stark är kopplingen till den politiska exiloppositionen? Delar av SMC självt, bl.a. ledaren för SLF och Suqur al-Sham, Ahmed Eissa al-Sheikh, har tagit avstånd från NC efter att dess ledarskap/f.d. ordföranden Ahmed Mouadh al-Khatib diskuterat att förhandla med företrädare för regimen al-Assad.²³⁵ SMC:s relevans får tiden utvisa. Den är starkt beroende av fortsatt extern uppbackning.

3.2 Syrian Islamic Front

Parallellt, strax efter att SMC etablerats i december 2012, föddes en ny betydelsefull rebellkoalition, the Syrian Islamic Front (SIF, *al-Jabhat al-islamiya*

²²⁸ Lund, Aron, 28 februari 2013, s. 11 ff.

²²⁹ ISW, 1 mars 2013 m.fl.

²³⁰ Lund, Aron, 14 september 2012.

²³¹ YaLibnan, 15 december 2012; The Jerusalem Post, 19 december 2012.

²³² Lund, Aron, 28 februari 2013.

²³³ USAK, 16 april 2013.

²³⁴ Se närmare, ISW, 1 mars 2013.

²³⁵ Lund, Aron, 28 februari 2013; ISW, mars 2013 (a).

al-souriya) som inte betraktar sig som en del av ”FSA” eller SMC:s militära strukturer men de facto samarbetar. I SIF ingår huvudsakligen ovannämnda *Kataeb Ahrar al-Sham* (känd som Ahrar al-Sham, betydande i norr, närvaro i stora delar av landet), *Liwa al-Haqq* (främst Homs) *Harakat al-Fajr al-Islamiya* (Aleppo och dess landsbygd), *Jamaat al-Taliaa al-Islamiya* (Idlib landsbygd), *Kataeb Ansar al-Sham* (Latakiah), *Katibat Moussaab bin Omeir* (Aleppo landsbygd), *Jaish al-Tawhid* (Deir ez-Zour), och Damaskusgrupperna *Kataeb Suqour al-Islam*, *Kataeb al-Iman al-Muqatila*, *Saraya al-Mahamm al-Khassa*, *Katibat Hamza bin Abdelmutaleb* (verksam i Damaskus med omnejd). Vissa SIF fraktioner är kända för att även ta in utländska volontärer, inte minst den dominerande Ahrar al-Sham, men utländska jihadistister tenderar att söka sig till Jabhat al-Nusra och andra extremistgrupper med en än mer uttalad jihadistisk agenda.²³⁶

3.3 Jabhat al-Nusra och andra extremistgrupper

Inom det sammansatta väpnade motståndet mot regimen al-Assad finns ett inte obetydligt antal än mer hårdföra islamistgrupper som aldrig identifierat sig med ”FSA”, NC eller någon annan organisation med stöd från Väst. Mest namnkunnig i sammanhanget är den jihadistisk-salafistiska extremistgruppen Jabhat al-Nusra (*Jabhat al-Nusra li-Ahl al-Sham min Mujahedi al-Sham fi Sahat al-Jihad* = “The Front for Supporting the People of al-Sham by the Mujahedin of al-Sham on the Battlefields of Jihad”), vilken delvis vuxit fram ur the Islamic State of Iraq (ISI)/al-Qaïda i Iraq (AQI) och i december 2012 terroriststämplats av USA²³⁷ (i dagarna även av FN). Två av dess frontfigurer, Maysar Ali Musa Abdallah al-Juburi och Anas Hasan Khattab, har terroriststämplats av USA individuellt. Andra som ingår och ingått i Jabhat al-Nusras ledning är Abu Muhammad al-Golani,²³⁸ den jordanske muftin Riyad Hdeib (Abu Hamzah) som dödades i Dara’a för några månader sedan samt ”emiren” i den i mars ”befriade” provinshuvudstaden ar-Raqqa, Sheikh Abou Saad (enligt uppgift, syrier född i ar-Raqqa).²³⁹ Jabhat al-Nusra har många utländska stridande i sina led.²⁴⁰ Företrädare för ACU framhåller vidare att vissa inom al-Nusra tränats av regimen för att strida i Irak. En del av dessa ska ha suttit fängslade i Syrien åren 2008-09, men enligt uppgift frigivits i samband med upprorets inledning. Bakgrunden för vissa inom al-Nusras syriska ledarskap kan, liksom i fallet Fatah al-Islam, vara maskopi med regimen al-Assad, enligt medarbetare hos ACU.²⁴¹

Jabhat al-Nusra är såväl fruktad och beundrad som avskydd bland syrier i gemen och andra rebellgrupper. Dess reella maktbas uppges finnas bland syriska medlemmar och supporters i Aleppo med landsbygd, ar-Raqqa och Dier ez-Zour. Jabhat al-Nusra finns dock sedan länge närvarande även i andra delar av landet, inklusive Idlib, Damaskus och Dara’a (där en av våra källor splitterskadats i bombattentat utfört av gruppen i fråga),²⁴² dock inte i särskilt stora antal.²⁴³

USA har länge framhållit att Jabhat al-Nusra kontrolleras av ISI/AQI:s emir, Abu Bakr al-Baghdadi. I april 2013 deklarerade al-Baghdadi att Jabhat al-Nusra och ISI

²³⁶ Lund, Aron, Op.cit.

²³⁷ Ibid. Jabhat al-Nusra har även en egen mediaavdelning, *al-Manara al-Beida*.

²³⁸ AFP, “Jihadist Al-Nusra chief wounded near Damascus: NGO”, 8 maj 2013.

²³⁹ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

²⁴⁰ USAK, 16 april 2013.

²⁴¹ ACU, 12 april 2013.

²⁴² Syrisk flykting (armédesertör), Mardin, 17 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

²⁴³ Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, Reyhanli, 11 april 2013.

gått samman i Syrien i en ”Islamic State of Iraq and the Levant (ISIL)”, vilket Jabhat al-Nusra-ledaren Abu Muhammad al-Golani dementerade samtidigt som han öppet deklarerade AQ:s internationella ledare Ayman al-Zawahiri trohet.²⁴⁴

Dessförinnan har man tagit på sig ansvaret för en lång rad bombattentat mot både militära och civila mål runt om i Syrien, från det första kända i al-Midan, Damaskus 6 januari 2012 till dags dato. Rekryteringstakten till al-Nusra bedöms tills relativt nyligen ha varit tämligen hög. Enligt uppgift kan Jabhat al-Nusra för en tid sedan också ha absorberat ovannämnda islamistmilis *Liwa al-Islam* i Damaskus förorter. Frågan är i vilken utsträckning Jabhat al-Nusra påverkas av det förhållande att dess ledarskap svurit AQ trohet? Ett förhållandevis stort antal medlemmar uppges av besvikelse nu lämna organisationen för andra grupper. Samtidigt rapporteras om tendenser till delning bland dem som är kvar, mellan ”nationalistiskt orienterade islamister” och internationell jihadism efter ”ISIL:s”/al-Baghdadis linje.²⁴⁵

Efter att rebellstyrkor tagit över ar-Raqqa och andra orter har al-Nusra hissat sin svarta islamiska flagga på centrala platser och manat till att den kända revolutionsflaggan ska bytas ut mot deras, vilket skapat kontroverser med andra oppositionsgrupper. Vidare rapporteras om mer allvarliga spänningar mellan SLF/Kataeb al-Farouq och al-Nusra i ar-Raqqa pga. anklagelser mot al-Farouq om plundring och stöld mm. Avseende Jabhat al-Nusras ställning bland folket, framhåller HRW att det är många som stödjer dem, trots att man generellt inte lockas av deras ideologi, för att de anses bidra till att upprätthålla ordning, bekämpa kriminalitet och att de ofta ställer sig i främsta ledet vid fronten. De har också pengar som de donerar till lokala humanitära projekt. Medlen kommer främst från privata stiftelser i Saudiarabien och Qatar.²⁴⁶

I det jihadist-salafistiska lägret ingår även en rad mindre grupperingar, varav ett antal som drivs av utländska aktörer, bl.a. *Majlis Shoura al-Mujahedin* (”The Mujahedin Shoura Council”, främst verksamma i Aleppoprovinsen), *Kataeb al-Muhajerin* (”The Migrants’ Brigades”, med medlemmar av många olika nationaliteter, däribland svenskar), *Jund al-Sham* (”The Soldiers of al-Sham”, en oberoende fraktion under ledning av libanesiska extremister som opererar över den libanesiska gränsen) och *Fatah al-Islam* (”The Conquest of Islam”, grundat 2006 av palestinska, libanesiska och syriska jihadister, då ev. inom regimen al-Assads inflytelsesfär), som decimerades kraftigt efter [Nahr el-Bared-kriget mot den libanesiska armén] sommaren 2007, men senare tagit sig med hjälp av irakiska jihadister och sedermera vänt sina vapen mot regimen al-Assad. Gemensamt för många av de stridande i dessa grupper är att de har stridserfarenhet från Irak och vad man uppfattar som andra fronter mot Väst och arabisk sekularism.²⁴⁷

Utländska stridande på oppositionssidan

Ett betydande antal stridande av ett betydande antal nationaliteter (irakier, jordanier, libaneser, libyer, pakistanier, saudier, sudaneser, svenskar, tjetjener, tunisier, uzbeker m.fl.) strider på oppositionssidan i olika rebellförband, inte minst bland mer extremistiska grupper, men även i mindre radikaliserade kretsar. I

²⁴⁴ USAK, 16 april 2013; AFP, 8 maj 2013; AFP, 16 maj 2013; Reuters, ”Insight – Syria’s Nusra Front eclipsed by Iraq-based al Qaeda”, 17 maj 2013.

²⁴⁵ Reuters, 17 maj 2013.

²⁴⁶ HRW, 11 april 2013.

²⁴⁷ Lund, Aron, 28 februari 2013.

samband med det allt mer konkreta engagemanget från shiitiska Hizbollah på regimsidan, ökar också uppmaningarna från salafistiska sunniledare i Libanon att sunniter ska öka engagemanget på oppositionssidan. Detta bl.a. genom den kontroversielle salafistledaren sheikh Ahmad al-Assir, som manar till jihad i Homs. Vidare uppger t.ex. Tuniens utrikesminister Othmane Jarandi att minst 800 tunisier strider i islamistled i Syrien.²⁴⁸ Av oppositionsdatabasen Syrian Revolution Martyr Database framgår att de flesta av de dödsoffer som krävts under krisen varit syriska medborgare eller palestinier, men även att ett trettiotal andra nationaliteter funnits representerade med ett eller ett flertal dödsoffer.²⁴⁹ Här ingår emellertid också civila, som t.ex. utländska journalister och biståndsarbetare.

3.4 Rekrytering till rebellgrupper

Gemensamt för många rebellgrupper är att det finns fler unga villiga rekryter än vapen att sätta i deras händer. Företrädare för SNM framhåller att de som försöker ansluta sig men inte bär med sig egna vapen ibland avvisas.²⁵⁰ Enligt KNC förekommer ingen tvångsrekrytering till "FSA".²⁵¹ I linje med ovanstående uppger även andra källor att det sällan eller aldrig rapporteras om tvångsrekrytering till milisgrupper på rebellsidan och att det troligen inte förekommer.²⁵² ICG-medarbetare framhåller också att han inte har hört talas om att regelrätt tvångsrekrytering skulle förekomma bland rebeller, men att där finns ett påtagligt socialt tryck att man ska förena sig med den väpnade oppositionen.²⁵³ Enligt ACU kan det hända att tillfångatagna eller deserterade regeringssoldater övertalas eller kanske av rädsla för att annars bli dödade känner sig tvungna att förena sig med rebellerna.²⁵⁴ Enligt medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara händer det också att "regimfolk" eftersöks av rebeller, att tillfångatagna, även meniga, dödas (bl.a. av Jabhat al-Nusra) eller ges valet att byta sida.²⁵⁵ Det kan inte heller uteslutas att vissa nu går med i "FSA" för att de inte kan återvända till sina familjer/hemorter i regimkontrollerade områden pga. risk för att påträffas och dödas av regimen. Det kan undantagsvis också förekomma barnsoldater bland rebellerna. Det rör sig då vanligen om ungdomar kring 17 års ålder snarare än 12-åringar, såvitt ACU känner till.²⁵⁶

4. Kurdiska partier, koalitioner och miliser

Vid sidan av Democratic Union Party (PYD) och koalitionen Kurdistan National Council (KNC) som avhandlas här, finns en lång rad andra syrisk-kurdiska partier och ungdomsgrupper,²⁵⁷ varav flera med varmare relationer till den övergripande arabiskdominerade syriska oppositionen, och som, bl.a. därför, även lär få en mer betydande roll framöver. För initierad och mer detaljerad bakgrundsredogörelse över situationen i de kurddominerade områdena i norra Syrien, kurdiska partier

²⁴⁸ AFP, "800 Tunisian Islamists fighting in Syria: minister", 11 maj 2013.

²⁴⁹ Syrian Revolution Martyr Database, "Martyrs Counts by Nationality", 2 maj 2013.

²⁵⁰ SNM, 10 april 2013.

²⁵¹ KNC, Erbil, 13 april 2013.

²⁵² ACU, 12 april 2013; säkerhetsansvarig vid företag i Syrien, 12 april 2013; medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013; Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013, m.fl.

²⁵³ ICG, Istanbul, 8 april 2013.

²⁵⁴ ACU, 12 april 2013.

²⁵⁵ Medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013.

²⁵⁶ ACU, 12 april 2013.

²⁵⁷ Kurderna är politiskt splittrade. Där finns omkring 300 kurdiska partier/grupper i Syrien, varav några som i princip "består av en person" (TOHAV, 9 april 2013).

mm, rekommenderas ICG:s *Syria's Kurds: A Struggle Within a Struggle* och ISW:s *Syria's Kurds and the Democratic Union Party (PYD)*.²⁵⁸

Karta över kurddominerade områden i norra Syrien (lila)²⁵⁹

Institute for the Study of War, 6 december 2012

Efter att regimstyrkor i stort sett dragit sig tillbaka från kurddominerade områden i norra Syrien, kontrolleras städer och byar med kurdisk befolkning, inklusive delar av kvarter i städerna Aleppo och al-Hassakeh, av kurdisk milis, s.k. Popular Protection Units (YPG), under ledning av det PKK-lierade Democratic Union Party (PYD). Där finns idag endast begränsad närvaro av representanter för den syriska regimen i al-Qamishli – främst på flygplatsen och ett fåtal som bemannar säkerhetstjänsters kontor i centrala al-Qamishli samt några vägspärrar (möjligen även någon vid den turkiska gränsen). Utöver dessa finns få syriska regimtrupper från Afrin i väster till al-Qamishli i öster. Det är också endast YPG som patrullerar gatorna i al-Qamishli och andra kurddominerade orter – utom i Ras al-'Ayn/Sere Kanye, där kontrollen (motvilligt) delas med arabiska rebellmiliser (varav vissa med inslag av kurder), samt Aleppo, där inga kurdiska distrikt är helt under PYD-kontroll utan även har inslag av andra miliser eller regimelement. I etniskt blandade områden har friktioner mellan YPG och arabiska rebeller periodvis medfört strider, bl.a. i Ras al-'Ayn.²⁶⁰ Relationerna är fortsatt spända men kan på sikt möjligen tina i och med PYD:s (försiktiga) distansering från regimen al-Assad.²⁶¹ Målet för PYD ser dock ut att vara att kontrollera allt i de kurdiska områdena i Syrien utan inblandning av, eller närmare samarbete med, vare sig kurdiska eller arabiska aktörer.²⁶²

4.1 Democratic Union Party & People's Defence Corps

Democratic Union Party (*Partiya Yekîtiya Demokrat*, PYD), som bildades 2003, är inte en officiell PKK-struktur, men i praktiken en syrisk-kurdisk motsvarighet till

²⁵⁸ ICG, *Syria's Kurds: A Struggle Within a Struggle*, 22 januari 2013; ISW, *Syria's Kurds and the Democratic Union Party (PYD)*, 6 december 2012. Se även, ICG, *Blurring the Borders: Syrian Spillover Risks for Turkey*, 30 april 2013.

²⁵⁹ De områden som kontrolleras av PYD kan centralt i norr idag vara större än kartans lila. PYD finns grovt sett närvarande från 'Afrin i väster till al-Malikiyah och 'Ayn Diwar i öster – dock med andra väpnade element och checkpoints däremellan.

²⁶⁰ IICSAR, 11 mars 2013; KNC, 13 april 2013; USAK, 16 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

²⁶¹ USAK, 16 april 2013.

²⁶² KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

PKK och medlem i KCK.²⁶³ PYD bildades efter Abdullah Öcalans modell och har politiskt stått PKK nära, men i princip agerat självständigt, under ledning av Saleh Muslim. PYD har tills nyligen inte varit i konflikt med regimen al-Assad. Däremot har förhållandet till andra kurdiska partier och den arabiska oppositionen varit spänt då många anklagat PYD för att vara nära allierade med regimen. Där har också varit väpnade sammandrabbningar mellan PYD och arabiska oppositionsmiliser, främst islamister.²⁶⁴ Företrädare för KRG i Irak uttrycker att ”PYD är PKK” men har arbetsrelationer med den syriska regimen, därav det hittillsvarande relativa lugnet i de kurdiska områdena. Samtidigt är det förhållande att PYD samarbetar med andra kurdiska partier en indikator på att de inte helt är i den syriska regimen händer.²⁶⁵ Vidare efter KRG-representants beskrivning, kan sägas att PYD, i likhet med PJAK,²⁶⁶ sympatiserar med PKK. Ideologin är i stort sett densamma, dock inte identisk i alla delar. Det finns vissa inom PYD som inte delar Öcalans idé om förhandlingar med Turkiet. Majoriteten tycks vara benägen att följa Öcalans linje. Det svåraste är, enligt KRG-representant, att säga säkert hur PYD:s relation till den syriska regimen egentligen är. De har länge förnekat ett nära samarbete, men detta är inte helt sant. Det fanns de facto ett samarbete med regimen al-Assad i samband med dess överlämnande av kontrollen till PYD i de kurdiska områdena. Samtidigt ser PYD idag ut att vilja distansera sig. Realiteten är dock mycket mer komplicerad än så, med ett nätverk av aktörer med inflytande över PYD som sträcker sig över regionen, från Iran över Irak, Turkiet och in i Syrien.²⁶⁷

Företrädare för KNC ger en lite skarpare (möjligen delvis tendensiös) vinkel i sin beskrivning. Enligt KNC, donerade regimen al-Assad de kurdiska områdena i Syrien till PYD. Det var också al-Assad som tog beslut om att PYD skulle beväpnas. Regimen själv finns idag bara representerad i al-Qamishli, på flygplatsen utanför och i al-Hassakeh, men utövar fortfarande starkt inflytande över PYD. Vidare, enligt KNC, är PYD inte heller oberoende av externa aktörer. Partiet influeras av såväl iranska, turkiska och irakiska säkerhetstjänster som av dialogen mellan Turkiet och Öcalan. Iran har också starkt inflytande i Qandilbergen. PYD:s beslut påverkas av beslut i Qandilbergen, som i sin tur påverkas av Teheran och Bagdad. PJAK uppges ha upphört med aktiviteter i Iran och nu flyttat till Syrien, enligt KNC. Vidare uppges PYD-ledaren Saleh Muslim kunna resa in i Syrien utan problem, trots att han är dömd i sin frånvaro till 20 års fängelse där. I och med pågående dialog mellan Öcalan och Turkiet, har Syrien varit rädda för att tappa greppet om PYD, varför syrisk säkerhetstjänst medvetet släppt dokument [i samband med rebellövertagandet av ar-Raqqa] som visar de nära relationerna dememellan. PYD är inte heller att betrakta som ett syrisk-kurdiskt parti; det är del i ett system som utgörs av PKK, PAC, PJAK och PYD (med åtta ledare) som Öcalan brukar nyttja i sina förhandlingar med Turkiet. I och med att PYD

²⁶³ USAK, 16 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; KNC, 13 april 2013; ICG, 22 januari 2013. KCK (*Koma Ciwakên Kurdistan* = Union of Communities in Kurdistan) är ett paraply skapat av PKK 2005-07 för att samla medlemsorganisationer i Turkiet, Irak, Iran och Syrien mm (ICG, 22 januari 2013).

²⁶⁴ TOHAV, 9 april 2013; USAK, 16 april 2013.

²⁶⁵ KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013.

²⁶⁶ PJAK (*Partiya Jiyana Azad a Kurdistanê* = Party of Free Life for Kurdistan) är ett systerparti till PKK grundat 2004 med fokus på Iran (ICG, 22 januari 2013).

²⁶⁷ KNC, 13 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

kontrolleras av Syriens och andra länders säkerhetstjänster har de inte förmåga att arbeta för kurdernas bästa i de syrisk-kurdiska områdena, enligt KNC.²⁶⁸

PYD är utan tvivel den mest inflytelserika organisationen i de kurdiska områdena i Syrien.²⁶⁹ Utöver Ra's al-'Ayn och al-Qamishli, med sin respektive unika dynamik, har PYD full kontroll över de kurddominerade byarna och städerna i norra Syrien. Även al-Qamishli är nu närmast helt i händerna på PYD (vars flaggor vajar i staden), med undantag för ett antal militära positioner i och kring staden, t.ex. den militära flygbasen. I Ra's al-'Ayn utmanas PYD dock av andra grupper.²⁷⁰ Det finns tecken på att PYD nu omvärderar sin position i takt med att regimen försvagas i nordost, medan PKK samtalar med den turkiska regeringen. I sammanhanget måste Saleh Muslim vara alert, med risk för att isoleras och utmanas om PKK lägger ner sina vapen. PYD kommer att försöka försvara de områden de kontrollerar militärt, men de bör inte initiera strider med andra väpnade element.²⁷¹ I de etniskt och religiöst mixade städerna Aleppo och al-Hassakeh lever de kurdiska befolkningarna i stor utsträckning i egna kvarter som patrulleras av kurdisk milis, men ännu inte kan sägas kontrolleras av PYD.²⁷² USAK framhåller att "FSA" har tagit sig in i kurdiska kvarter i Aleppo, men försökt undvika spänningar genom att stationera kurder (som ingår i rebellgrupper) som ansvariga där.²⁷³ Al-Hassakeh uppges fortfarande i hög grad vara regimkontrollerat, medan ca 75% av provinsen med samma namn uppges ligga under PYD- eller oppositionskontroll.²⁷⁴

People's Defence Corps/Units

People's Defence Corps/Units (*Yekîneyên Parastina Gel*, YPG) bildades officiellt 2012 att fungera som PYD:s väpnade gren i Syrien.²⁷⁵ Dess kärntrupper kan härledas till PKK i irakiska Qandilbergen.²⁷⁶ PYD var det enda kurdiska parti, som bildade reella militära styrkor (YPG) i samband med att upproret startade i Syrien. Inledningsvis fungerade YPG främst som ett hemvärn/medborgargarde i små kurdiska byar. I samband med möte mellan syrisk-kurdiska grupper i Erbil sommaren 2012, initierat av KRI:s president Massoud Barzani, enades kurdiska grupper om att de, i den mån man hade miliser, skulle ställa dem under PYD.²⁷⁷ YPG är trots allt förhållandevis få till antalet och har därmed främst en defensiv strategi. Man har i och för sig framgångsrikt kunnat försvara kurdiska byar och kvarter mot främst "FSA-grupper" och Jabat al-Nusra. De senare opererar här och var i de PYD/YPG-kontrollerade områdena, bl. a. nära al-Qamishli. I övrigt finns i princip inga andra miliser där, enligt uppgift i april.²⁷⁸

²⁶⁸ KNC, 13 april 2013.

²⁶⁹ USAK, 16 april 2013.

²⁷⁰ Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

²⁷¹ USAK, 16 april 2013.

²⁷² Syrisk flykting från al-Hassakeh, 17 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

²⁷³ USAK, 16 april 2013.

²⁷⁴ Syrisk flykting från al-Hassakeh, 17 april 2013; andra källor, 8-18 april 2013.

²⁷⁵ ICG, 22 januari 2013. Andra källor uppges att de började växa fram redan i samband med kravallerna i al-Qamishli 2004 (<http://www.vice.com/read/meet-the-ypg>).

²⁷⁶ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; KNC, 13 april 2013.

²⁷⁷ TOHAV, 9 april 2013.

²⁷⁸ Medarbetare vid USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013.

4.2 Kurdish National Council

Kurdistan National Council (KNC) är en koalition/paraplyorganisation som samlar 16 syrisk-kurdiska partier som inte är allierade med PYD (PKK eller KCK). De mest inflytelserika partierna i KNC är dock nära besläktade med de irakisk-kurdiska KDP och PUK.²⁷⁹ Företrädare för KNC (bl.a. Azadi, Azadi, KDP-S och Yeketi) i Erbil framhåller att KNC eftersträvar politisk decentralisering, vilket man menar är det enda sättet att säkra Syriens framtid, inklusive socioekonomisk utveckling. Andra [icke-kurdiska] oppositionsgrupper uppges dock inte ha en klar uppfattning om hur kurdernas rättigheter ska säkerställas i ett framtida Syrien. KNC framhåller att man initialt försökte arbeta ”med revolutionen”, beredde lokala kommittéer för att försvara lokalinvånarna från attacker, och försökte samverka med den arabiska oppositionen och nå överenskommelser med dem etc. De var dock inte redo att erkänna kurdernas rättigheter, enligt KNC. Samtidigt försökte PYD tala om för folk att regimen al-Assad var bättre än ”FSA”.

Sammantaget, enligt KNC, finns tre centrala brister hos arabisk opposition och ”FSA”: Där råder demokratiunderskott, där finns många väpnade grupper i varje stad och område, och konflikten mellan ”FSA” och alawiterna tilltar. Vidare, enligt KNC, finns klara problem med PYD: De tar in folk på förhör, de arresterar folk, de hotar och beskattar folk under deras kontroll.²⁸⁰ I motsats till KNC, framhåller bl.a. representant för KRG att SNC och NC/SOC i större utsträckning än hittills vill få med kurderna, vilket KRG också anser är en god idé. KRG försöker arrangera möten mellan NC och KNC, men kurderna har hittills inte fått igenom krav på att deras rättigheter i ett framtida Syrien uttryckligen ska särgaranteras. Samtidigt menar de väpnade oppositionsgrupperna generellt att ”vara med” innebär att delta mer aktivt i strider mot regimen. Vidare råder delade meningar bland rebellernas islamistgrupper om huruvida kurderna ska accepteras eller ej. Samtidigt menar kurderna själva i allmänhet att de ”alltid” varit i tydlig opposition till regimen, tidigare och tydligare än andra, och därmed redan anser sig ”vara med för egen maskin.” De vill undvika att ”massmord” även drabbar kurderna.²⁸¹

4.3 Supreme Kurdish Committee

The Supreme Kurdish Committee (SKC) är en övergångsinstitution för samarbete/maktdelning mellan PYD och KNC – baserad på ”Erbildeklarationen” som parterna signerade under överinseende av KRG-president/KDP-ledaren Masoud Barzani 11 juli 2012.²⁸² I SKC har PYD och KNC fem representanter vardera. KRG gör ansträngningar för att samarbetet ska fungera. Det är tänkt att bägge parter ska leda de syrisk-kurdiska områdena tillsammans. I praktiken har det dock blivit PYD som är i kontroll i och med att de har en väpnad milis.²⁸³

4.4 Situationen i områden under PYD/YPG:s kontroll

I och med att PYD i princip är den enda betydande militära styrkan kan de diktera villkoren i de kurdiska områdena Erbilavtalet till trots.²⁸⁴ Ett par partier till har

²⁷⁹ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013; ICG, 22 januari 2013.

²⁸⁰ KNC, 13 april 2013.

²⁸¹ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁸² KRG, Ministry of Interior, 14 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013; ICG, 22 januari 2013.

²⁸³ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁸⁴ KNC, 13 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

mindre miliser med PYD:s goda minne, bl.a. Progressive Party/Taqadumi²⁸⁵ under ledning av Abdulhamid Darwish. Även Azadi har tillgång till några väpnade element, dock i realiteten inget som kan definieras som en regelrätt milis. Darwish har enligt uppgift goda relationer till PYD, kan resa in i al-Qamishli, men är normalt baserad i Suleymaniyeh. Taqadumis enheter opererar främst i Derik/al-Malikiyah och ligger grovt sett under PYD:s befäl.²⁸⁶ Enligt presidentrådgivare i Syrienfrågor hos KRG, bör i sammanhanget hållas i åtanke att ”alla har vapen hemma i både Syrien och Irak”, vilket inte nödvändigtvis innebär att man ingår i någon organiserad milis. Skärmytslingar kan dock så uppstå mellan lokala väpnade element och PYD.²⁸⁷

Enligt säkerhetsansvarig vid företag med produktion i PYD-kontrollerat område i Syrien styr PYD områdena ”med järnhand”, från Eufrat i väster till den irakiska gränsen [vid Tigris], men det finns armécheckpoints bl.a. vid Ayn Eisa [rakt söder om Tel Abyad, norr om ar-Raqqa] mitt i området. Staden Manbij är beryktad för smugglare och ostyrliga rebellgrupper och andra ”primitiva element”, klaner etc. Där finns ca 20-30 olika ”FSA-bataljoner” bara i Manbij. PYD har enligt uppgift målet att lyckas installera sig som enda maktfaktor på marken i de kurdiska områdena i Syrien. De är mycket välorganiserade och strukturerade. De står starka och samlade mot islamisterna. I förhållande till ”havet av FSA-grupper” är PYD mycket mer militärt välskolade. PYD-styret är dock också mycket auktoritärt. De visar viss respekt och tolerans gentemot lokalbefolkningen men är intoleranta mot andra politiska grupper, i synnerhet väpnade grupper och element. Man har visserligen tolererat vissa demonstrationer som utförs av kurder som stöttar andra grupper i t.ex. ’Ayn el-Arab/Kobane, men tolererar inte att någon annan än YPG bär vapen. Vidare har det varit mycket strider i Ras al-’Ayn mellan PYD och arabiska rebellgrupper, främst islamister. Det finns en stor koncentration av problem, även om vapenvila råder (i april). ”FSA-grupper” kan normalt resa igenom de PYD-styrda områdena beväpnade, och PYD kan resa igenom de ”FSA-kontrollerade”, men det tenderar att bli allt mer komplicerat. I samband med att ar-Raqqa föll till rebeller hittade man enligt uppgift dokument som visade regimen planer på hur PYD skulle ta över, vilket medfört nya anklagelser mot PYD.²⁸⁸

KNC uppger att de inte har någon önskan att strida mot PYD eftersom de är kurdiska bröder, men att de syrisk-kurdiska områdena inte mår bra av att PYD fattar besluten där. PYD:s samröre med regimen al-Assad innebär också risker att regionen destabiliseras pga. ”FSA”-angrepp mot PYD. Här råder också oenighet med andra kurdiska partier. Det upplevs också som problematiskt att PYD även kontrollerar det civila samhället i syriska Kurdistan. Sådillvida kan PYD också hindra människor från att delta i revolutionen. PYD kontrollerar enligt uppgift också oljefälten i områdena och säljer olja på den ”svarta marknaden”. Företrädare för KNC uppger vidare att flera allvarliga incidenter inträffat under PYD:s styre. Ett exempel är en PYD-medlem som för en tid sedan försökte pressa en kurdisk familj på pengar. Han trängde sig in i familjens hus, hotade dem och attackerade kvinnan i huset. Pga. det blev vederbörande dödad av familjen, varefter PYD i sin

²⁸⁵ Kurdish Democratic Progressive Party of Syria (KDPPS, kurdiska – *Partiya Demokrat a Pêşverû ya Kurdî li Sûriyê*, arabiska – *Hizb al-Dimuqrati al-Taqaadumi al-Kurdi fi Suriya*, även bara *Peşveru* på kurdiska eller Kurdish Progressive Party; ett syriskt systerparti till Jalal Talabani’s PUK i Irak).

²⁸⁶ KNC, 13 april 2013; KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁸⁷ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁸⁸ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

tur torterade och dödade maken och två söner. Övriga familjemedlemmar flydde sedermera till Irak.²⁸⁹ I linje med detta framhåller även representant för KRG att det har hänt att PYD har tagit till våld, dödat och fängslat andra kurder i Syrien. Deras tryck riktas dock främst mot organisationer och enskilda aktörer som inte är beredda att rätta sig efter PYD/YPG. På så sätt kommer även andra, ”icke-inblandade” i kläm, t.ex. vid fall av skottväxling. De kurdiska flyktingar som kommit till KRI har dock i hög grad flytt ”krigszoner” i Ras al-’Ayn, Aleppo, Damaskus eller andra områden. Även södra al-Qamishli har bombats – främst egentligen ”FSA”-ställningar i områden utanför staden. Vidare är de kurdiska områdena i Syrien relativt eftersatta och fattiga. Sammantaget kan det, enligt KRG-representanten, nog sägas att relativt få av dem som flytt till KRI gjort det pga. direkt förföljelse, förtryck eller hot från PYD. Det rör sig i så fall om dem som aktivt motsätter sig PYD:s styre.

”FSA”-element, som tidigare i princip endast fanns närvarande i och kring Ras al-’Ayn/Sere Kanye, börjar närma sig de kurdiska områdena från flera håll, bl.a. södra al-Qamishli. De visar dock ännu ingen betydande närvaro eller höga ambitioner i området, vilket också gör att antalet bombningar i området blir färre än på andra håll där regimen har större anledning att sätta in resurser. Det befaras dock med tiden kunna bli värre, om PYD:s ställningstaganden mot regimen blir tydligare och om ”FSA” kräver ett mer uttryckligt kurdiskt engagemang på oppositionssidan. PYD:s, och den generella kurdiska inställningen, är att ”FSA” låter bli al-Qamishli och al-Hassakeh, att ”FSA” ej behövs där. Här finns en motsättning.²⁹⁰

4.4.1 Rekrytering till kurdisk milis – främst PYD/YPG

I kurddominerade områden i Syrien finns en rad etablerade partier som har sina traditionella rekryteringsvägar.²⁹¹ Gällande PYD/YPG, framhåller Syrienspecialist hos KRG i Irak att en kärntrupp av ca 400 kompetenta PYD-krigare, varav en del syriska kurder, i ett tidigare skede av krisen reste in i syriska Kurdistan från PKK-baser i de irakiska Qandilbergen. Den största andelen av dem som rekryterats till PYD/YPG har dock i stort sett rekryterats lokalt, ”där det finns gott om unga frivilliga rekryter till kampen för ett fritt Kurdistan och som inte ifrågasätter vem, hur, var, när..?”. Generellt är det så rekryteringen går till, även om långt ifrån alla som vill meriterar sig. Det krävs följaktligen generellt inget tvång. Även KNC skulle på relativt kort varsel kunna rekrytera hundratals frivilliga ur sina led om de gjorde allvarliga ansträngningar.²⁹² Vidare har säkerhetsansvarig vid företag med produktion i PYD-kontrollerade områden inte tagit del av information om att det skulle förekomma tvångsrekrytering till någon grupp i de områdena.²⁹³ I linje med ovanstående uppger vidare KNC att det inte förekommer regelrätt tvångsrekrytering till kurdiska miliser. PYD/YPG uppges dock vara mycket aktiva i sina rekryteringskampanjer. De annonserar på kurdisk TV mm. De som enrollerar sig erhåller lön och förmåner, t.ex. gasol. Man accepterar och försöker också aktivt övertala mycket unga rekryter, ned till 10-14 års ålder, enligt KNC. Om familjen i fråga inte går med på det som den unge aspiranten själv ”vill”, kan PYD uppsöka fadern i hemmet och försöka tala honom tillrätta. Om det misslyckas kan problem

²⁸⁹ KNC, 13 april 2013.

²⁹⁰ KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁹¹ Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013.

²⁹² KRG, presidentrådgivare i Syrienfrågor, 14 april 2013.

²⁹³ Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, 12 april 2013.

uppstå. Enligt KNC finns det exempel där unga pojkar som vill gå med i YPG mot föräldrarnas vilja förs bort till träningsläger av PYD.²⁹⁴

Källor och referenser

Möten i Turkiet och Irak, april 2013

Foundation for Society and Legal Studies (TOHAV), Istanbul, 9 april 2013.

Human Rights Watch (HRW), Istanbul, 8 april 2013.

Human Rights Watch (HRW), Kilis, 11 april 2013.

International Crisis Group (ICG), Istanbul, 8 april 2013.

International Organization for Migration (IOM), Istanbul, 9 april 2013.

International Strategic Research Organization (USAK), Center for Middle Eastern and African Studies, Ankara, 16 april 2013.

Italiens ambassad i Ankara, 16 april 2013.

Kurdish National Council (KNC), Erbil, 13 april 2013.

Kurdistan Regional Government (KRG, Irak), Ministry of Interior, Erbil, 14 april 2013.

Kurdistan Regional Government (KRG, Irak), presidentrådgivare i Syrienfrågor, Erbil, 14 april 2013.

Nederländernas generalkonsulat i Istanbul, 10 april 2013.

Nordic Police and Customs Co-operation, Istanbul, 9 april 2013.

Nordisk biståndsorganisation, Reyhanli, 11 april 2013.

Sveriges ambassad i Ankara, 16 april 2013.

Sveriges ambassad i Bagdad, Sektionskontoret i Erbil, 14 april 2013.

Syrian National Coalition's Assistance Coordination Unit (ACU), Gaziantep, 12 april 2013.

Syrian National Movement²⁹⁵, Istanbul, 10 april 2013.

Syrisk flykting, Baab al-Salaam, Kilis, 11 april 2013.

Syrisk flykting (armédesertör, syrian), Mardin, 17 april 2013.

Syrisk flykting (f.d. student/värnpliktsvägrare, syrian), Mardin, 17 april 2013.

Syrisk flykting (äldre man från al-Hassakeh, syrian), Mardin, 17 april 2013.

Syrisk läkare verksam i norra Syrien och Turkiet, Reyhanli, 11 april 2013.

²⁹⁴ KNC, 13 april 2013.

²⁹⁵ Syrian National Movement (SNM, *al-Tayyar al-Watani al-Souri*) är en sammanslutning av moderat islamistiskt orienterade syriska intellektuella oppositionella som utgör motvikt mot det Muslimska brödraskapets dominans inom den syriska exiloppositionskoalitionen Syrian National Council (SNC). SNM är representerad både i SNC och the National Coalition for the Forces of the Revolution and the Syrian Opposition (NC, även omnämnd ”Syrian Opposition Coalition”, SOC), som med brett internationellt stöd etablerades i Doha, Qatar i november 2012 (och i princip absorberat den tidigare existerande SNC). SNM har huvudkontor i Istanbul med filialer i Antakya, Kilis, Amman och Kairo. SNM:s grundpelare är att Syrien är till för alla syrier. Personer från olika religiösa grupper, muslimer, kristna, alawiter, druser, finns representerade i SNM. Vidare ingår SNM i en annan oppositionskoalition, *al-I'tilaf al-Watani as-Suri* (samma namn, dock icke att förväxla med NC ovan), i allians med turkmener, arabiska klanrepresentanter och de kurdiska grupperna *Harakat Hayat al-Jadida*, *Harakat al-Kurdiyya ad-Dimoqratiyya* och *Takatul al-Kurdiyya*. Enligt uppgift från Mohamad Obeid, SNM, är ursprunget att en rad universitetslärare redan i 1990-talets Syrien startade underjordiska oppositionella aktiviteter, med syfte att stärka det civila samhället. Initialt arbetade man under namnet Democratic National Movement (*at-Tayyar al-Wattani ad-Demoqrati*). 2007 kom man med ett offentligt uttalande där man krävde civila rättigheter i Syrien. Samtliga som undertecknade det uttalandet sparkades från universiteten och en del fängslades direkt, andra senare och utsattes för tortyr, bl.a. Obeid själv (SNM, Istanbul, 10 april 2013).

Syrisk-ortodox biskop, Mardin, 17 april 2013.
Syrisk-ortodox munk, Nusaybin, 18 april 2013.
Säkerhetsansvarig vid företag med produktion i Syrien, Gaziantep, 12 april 2013.
Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Istanbul, 8 april 2013.
Turkisk biståndsorganisation verksam i Syrien, Reyhanli, 11 april 2013.
UNHCR (Protection), Erbil, 14 april 2013.
UNHCR (Protection), Istanbul, 9 april 2013.
USA:s ambassad i Ankara, 16 april 2013.

Övrigt material

Pressmeddelanden och rapporter

Agence France-Presse (AFP)/gulfnews, "Syria: Pro-Al Assad forces 'control 80% of Qusayr'", 26 maj 2013, <http://gulfnews.com/in-focus/syria/syria-pro-al-assad-forces-control-80-of-qusayr-1.1188868>.
AFP, "Syria's opposition says kidnapped bishops 'in good health'", 25 maj 2013 (/AFP Mobile).
AFP, "Fighting displaces 70-80% of Palestinians in Syria: UN", 22 maj 2013.
AFP, "Hezbollah fighters killed in battle for Syria's Qusayr", 20 maj 2013.
AFP, "Assad insists he will not quit, car bomb hits Damascus", 18 maj 2013.
AFP, "Bodies of Iraq Shiites killed in Syria war arrive home", 17 maj 2013.
AFP, "Israel justice minister slams Russia Arms to Syria", 17 maj 2013.
AFP, "Syria jihadists executed regime supporters: video", 16 maj 2013.
AFP, "Push for Syrian peace talks as death toll mounts", 15 maj 2013.
AFP, "Syria rebels vow to punish atrocities amid video outrage", 15 maj 2013.
AFP, "94,000 dead in Syria conflict: NGO revised toll", 14 maj 2013.
AFP, "Syria rebel defends gruesome video as revenge: report", 14 maj 2013.
AFP, "US, Britain press Russia on Syria", 14 maj 2013.
AFP/The Daily Star Lebanon, "Syrian army takes villages near Qusayr: officer", 13 maj 2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2013/May-13/216892-syrian-troops-take-full-control-of-strategic-town.ashx#axzz2TGNZ4Mde>.
AFP, "EU warns Syria crisis at 'breaking point', boosts aid", 12 maj 2013.
AFP, "Experts doubt US-Russia common ground on Syria", 11 maj 2013.
AFP, "800 Tunisian Islamists fighting in Syria: minister", 11 maj 2013.
AFP, "Jihadist Al-Nusra chief wounded near Damascus: NGO", 8 maj 2013.
AFP, "Syrian rebels used sarin gas: UN human rights investigator", 6 maj 2013.
AFP, "Iran ready to 'train' Syrian army, says commander", 5 maj 2013.
AFP, "Dozens killed in Baniyas", 1-2 maj 2013, <http://www.google.com/hostednews/afp/article/ALeqM5h4uDqAnPPgzpbtJhS5Nide3u38Q?docId=CNG.f1a1e2c013a20ad75cf8f250b195eeb6.51>.
AFP, "Syria army shifts to 'war of highways'", 25 april 2013/globalpost, <http://www.globalpost.com/dispatch/news/afp/130425/syria-army-shifts-war-highways>.
AFP, "Hezbollah's Syria role threatens Lebanon 'neutrality'", 24 april 2013.
AFP/globalpost, "Hezbollah's Syria role threatens Lebanon 'neutrality'", 23 april 2013, <http://www.globalpost.com/dispatch/news/afp/130423/hezbollahs-syria-role-threatens-lebanon-neutrality>.
Al Arabiya, "Ghouta, Hezbollah's next target in Syria?", 28 maj 2013, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2013/05/28/Ghouta-Hezbollah-s-next-target-in-Syria-.html>.
Al Arabiya, "FSA gives 24-hour ultimatum to Hezbollah fighters in Syria", 28 maj 2013, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2013/05/28/FSA-gives-24-ultimatum-to-Hezbollah-fighters-in-Syria-.html>.
Al Arabiya, "Hezbollah fighters head to strategic Qusayr as fighting rages", 20 maj 2013, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2013/05/19/Hezbollah-fighters-head-to-strategic-Aleppo-town-as-fighting-rages-.html>.

Aljazeera, "Syrian rebels divided in the fight against Assad", 28 maj 2013, <http://www.aljazeera.com/video/middleeast/2013/05/20135288586886631.html>.

ANSamed, "Syria: regime calls up reservists, declares state of alert", 12 mars 2013, http://www.ansamed.info/ansamed/en/news/sections/generalnews/2013/03/12/Syria-regime-calls-up-reservists-declares-state-alert_8387947.html.

Associated Press (AP)/Mercury News, "Assad: Syria transition talks are internal matter", 20 maj 2013, http://www.mercurynews.com/breaking-news/ci_23273348/activists-rebel-groups-kidnap-syrias-aleppo.

BBC News Middle East, "Syrian army storms rebel town of Qusair", 19 maj 2013, <http://m.bbc.uk/news/world-middle-east-22586378>.

Carnegie Endowment, *Building a Syrian State in a Time of Civil War*, april 2013, http://carnegieendowment.org/files/syrian_state.pdf.

Human Rights Watch (HRW), *Torture Archipelago: Arbitrary Arrests, Torture, and Enforced Disappearances in Syria's Underground Prisons since March 2011*, 3 juli 2012, http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/syria0712webwcover_0.pdf.

HRW, "By All Means Necessary!" *Individual and Command Responsibility for Crimes against Humanity in Syria*, 15 december 2011, http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/syria1211webwcover_0.pdf.

Institute for the Study of War (ISW), *The Free Syrian Army*, Middle East Security Report 9, mars 2013 (a), <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/The-Free-Syrian-Army-24MAR.pdf>.

Institute for the Study of War (ISW), *The Assad Regime: From Counterinsurgency to Civil War*, Middle East Security Report 8, mars 2013 (b), <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/TheAssadRegime-web.pdf>.

Institute for the Study of War (ISW), "Who's Who: Selected Syrian Supreme Military Command Members", (album/tabell) 1 mars 2013, <http://www.understandingwar.org/press-media/graphsandstat/whos-who-smc>.

Institute for the Study of War (ISW), *Syria's Kurds and the Democratic Union Party (PYD)*, 6 december 2012, http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Backgrounder_SyrianKurds.pdf.

Integrated Regional Information Network (IRIN), "Palestinians being drawn into the fight", 14 augusti 2012, http://www.ecoi.net/local_link/224976/332587_en.html.

International Crisis Group (ICG), *Too Close for Comfort: Syrians in Lebanon*, Middle East Report N° 141, 13 maj 2013, http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Lebanon/141-too-close-for-comfort-syrians-in-lebanon.pdf?utm_source=lebanon-syria-report&utm_medium=3&utm_campaign=mremail.

International Crisis Group (ICG), *Blurring the Borders: Syrian Spillover Risks for Turkey*, Crisis Group Europe Report N°225, 30 april 2013, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/turkey-cyprus/turkey/225-blurring-the-borders-syrian-spillover-risks-for-turkey.pdf>.

International Crisis Group (ICG), *Syria's Kurds: A Struggle Within a Struggle*, Middle East Report N°136, 22 januari 2013, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/Middle%20East%20North%20Africa/Iraq%20Syria%20Lebanon/Syria/136-syrias-kurds-a-struggle-within-a-struggle.pdf>.

International Rescue Committee (IRC), "Syria displacement crisis worsens as protracted humanitarian emergency looms", 14 januari 2013, <http://www.rescue.org/press-releases/syria-displacement-crisis-worsens-protracted-humanitarian-emergency-looms-15091>.

Le Monde, « Chemical warfare in Syria », 27 maj 2013, http://www.lemonde.fr/proche-orient/article/2013/05/27/chemical-war-in-syria_3417708_3218.html.

Lund, Aron, *Syria's Salafi Insurgents: the Rise of the Syrian Islamic Front*, 28 februari 2013 / UI occasional papers #17, mars 2013, <http://www.ui.se/eng/upl/files/86861.pdf>.

Lund, Aron, *Syrian Djihadism*, UI brief No 13, 14 september 2012, <http://www.ui.se/upl/files/77486.pdf>.

Migrationsverket/Lifos, *Aktuellt ang. syrisk militärtjänstgöring*, 25 maj 2012 (Lifos 27597 - åtkomstbegränsning).

- Pierret, Thomas (2013), *Religion and State in Syria: The Sunni Ulama from Coup to Revolution*, Cambridge University Press 2013, ISBN 978-I-I07-60990-7.
- Princeton University, "The Popular Front for the Liberation of Palestine – General Command", u.å.,
http://www.princeton.edu/~achaney/tmve/wiki100k/docs/Popular_Front_for_the_Liberation_of_Palestine_-_General_Command.html (hämtad 20 maj 2013).
- Refugee Review Tribunal (Australien), Research & Information Services Section, Research Response, Syria, 5 september 2008 [SYR33579].
- Reuters, "Hezbollah, Syrian government forces advance in border town", 25 maj 2013, <http://www.reuters.com/article/2013/05/25/us-syria-crisis-qusair-idUSBRE94O05320130525>.
- Reuters, "Insight – Syria's Nusra Front eclipsed by Iraq-based al Qaeda", 17 maj 2013, <http://uk.reuters.com/article/2013/05/17/uk-syria-crisis-nusra-idUKBRE94G0GI20130517>.
- Reuters/Yahoo News, "Syria death toll at least 80,000, says U.N. General Assembly president", 15 maj 2013, <http://news.yahoo.com/syria-death-toll-least-80-000-says-u-150443631.html>.
- Reuters/France24, "Kidnapped Syrian orthodox bishops", 24 april 2013, <http://www.france24.com/en/20130424-kidnapped-syria-orthodox-bishops>.
- Reuters, "Syrian govt guerilla fighters being sent to Iran for training", 4 april 2013, http://www.ubs.wallst.com/ubs/mkt_story.asp?docKey=1329-L5N0CQ0ZZ-1&first=0.
- Reuters, "Minority militias stir fears of sectarian war in Damascus," 7 september 2012 (Reuters News Pro)/ISW, mars 2013 (b), s. 18, 61.
- Rosen, Nir, "Among the Alawites", London Review of Books, Vol. 34 No. 18, 27 september 2012, <http://www.lrb.co.uk/v34/n18/nir-rosen/among-the-alawites>.
- Syrian Observatory for Human Rights (SOHR), <https://www.facebook.com/syriaohr> (hemsida: <http://syriaohr.com/en/>).
- Syrian Revolution Martyr Database, "Martyrs Counts by Nationality", 2 maj 2013, <http://syrianshuhada.com/default.asp?lang=en&a=st&st=12>.
- Syrian Revolution Martyr Database, <http://syrianshuhada.com/default.asp?lang=en>, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20for%20Syria%20-%20Part%20I%20Syria.pdf>
- The Assessment Capacities Project (ACAPS)/MapAction, Syria Needs Analysis Project (SNAP), "Regional Analysis for Syria (RAS)", 30 maj 2013
<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20for%20Syria%20-%20Part%20I%20Syria.pdf>.
- The Assessment Capacities Project (ACAPS)/MapAction, Syria Needs Analysis Project (SNAP), "Regional Analysis for Syria (RAS)", 30 april 2013, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/regional_analysis_for_syria_overview_apr_2013.pdf.
- The Assessment Capacities Project (ACAPS)/MapAction, Syria Needs Analysis Project (SNAP), "Regional Analysis for Syria (RAS)", 28 mars 2013, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20Syria%20-%20The%20Crisis%20Overview.pdf>.
- The Assessment Capacities Project (ACAPS)/MapAction, Syria Needs Analysis Project (SNAP), "Regional Analysis for Syria (RAS)", 27 februari 2013, http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/regional_analysis_for_syria_overview_feb_2013.pdf.
- The Daily Star Lebanon, "Assad forces prep assault to retake Aleppo: report", 28 maj 2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2013/May-28/218614-regime-forces-ready-to-retake-syrias-aleppo-report.ashx>.
- The Daily Star Lebanon, "Rocket attack on Beirut suburb wounds four", 26 maj 2013, <http://m.dailystar.com.lb/News/Local-News/2013/May-26/218363-rocket-hits-southern-beirut-suburb-wounds-4.ashx>.
- The Daily Star Lebanon, "Hezbollah confirms heavily involved in Syria conflict", 25 maj 2013, <http://m.dailystar.com.lb/News/Politics/2013/May-25/218352-hezbollah-says-fighting-in-syria-opposes-importing-crisis-to-lebanon.ashx>.

The Daily Star Lebanon, "Palestinians from Syria in Lebanon number 55000", 11 maj 2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Local-News/2013/May-11/216697-palestinians-from-syria-in-lebanon-number-55000.ashx>.

The Daily Star Lebanon, "Battles for airports rage in northern Syria ", 29 april 2013, <http://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2013/Apr-29/215363-battles-for-airports-rage-in-northern-syria.ashx#axzz2TXrDgEnd>.

The International Institute for Strategic Studies (IISS), *The Military Balance 2013*, Press Statement, 14 March 2013, <http://www.iiss.org/publications/military-balance/the-military-balance-2013/press-statement/>.

The Jerusalem Post, "Capturing Yarmouk camp another Syrian rebel gain", 19 december 2012, <http://www.jpost.com/Middle-East/Capturing-Yarmouk-camp-another-Syrian-rebel-gain>.

The Miami Herald, "Rate of killings in Syria peaks in April amid government counteroffensive", 3 maj 2013, <http://www.miamiherald.com/2013/05/03/3378910/rate-of-killings-in-syria-peaks.html>.

The New York Times, "In Syria's Civil War, Doctors Find Themselves in Cross Hairs, 23 mars 2013, http://www.nytimes.com/2013/03/24/world/middleeast/on-both-sides-in-syrian-war-doctors-are-often-the-target.html?pagewanted=all&_r=0.

The New York Times, "Palestinians in Syria Are Reluctantly Drawn Into Vortex of Uprising", 30 juni 2012, http://www.nytimes.com/2012/07/01/world/middleeast/palestinians-in-syria-drawn-into-the-violence.html?pagewanted=all&_r=0.

The Syrian Observer, "PFLP-GC Calls to Open Arab Fronts", 13 maj 2013, <http://www.syrianobserver.com/News/Gov:News/PFLPGC+Calls+to+Open+Arab+Fronts>.

UD/Sveriges ambassad i Amman, "Värnplikt i Syrien", 14 mars 2013 (e-post).

UD/Sveriges ambassad i Amman, *Svar på förfrågan angående militärtjänst i Syrien m.m.*, 3 juni 2012 (Lifos 27766 - åtkomstbegränsning).

UNGA/Human Rights Council, the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (IICSAR), *Oral Update of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic*, 11 mars 2013, http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/ColSyria/PeriodicUpdate11March2013_en.pdf.

UNGA/HRC, the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic (IICSAR), *Report of the independent international commission of inquiry on the Syrian Arab Republic*, 23 november 2011, <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G11/170/97/PDF/G1117097.pdf?OpenElement>.

UNHCR, "Syria Regional Refugee Response Information Sharing Portal", 30 maj 2013, <http://data.unhcr.org/syrianrefugees/regional.php>.

UNRWA, "UNRWA condemns mass displacement of Palestine refugees in Syria", 30 april 2013, <http://www.unrwa.org/etemplate.php?id=1735>.

UNRWA, "Syria crisis situation update (Issue 44)", 27 april 2013, <http://www.unrwa.org/etemplate.php?id=1732>.

UNRWA, "Fields/Where UNRWA works", <http://www.unrwa.org/etemplate.php?id=41>.

UNRWA, "Syria", 1 januari 2012, <http://www.unrwa.org/etemplate.php?id=55>.

Violations Documentation Center in Syria (VDC), *Testimonies: The hell of the fourth division Detention centers*, april 2013, <http://www.vdc-sy.info/index.php/en/reports/testimonies>.

Violations Documentation Center in Syria (VDC), 6 maj 2013, <https://www.vdc-sy.info/index.php/en/>.

YaLibnan, "Over 60 key PFLP-GC members defect to Syrian rebels", 15 december 2012, <http://www.yalibnan.com/2012/12/15/over-60-key-pflp-gc-members-defect-to-syria-opposition>.

Kartor

ACAPS/MapAction, SNAP, RAS, 30 maj 2013, s. 2, <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20for%20Syria%20-%20Part%20I%20Syria.pdf>.

ACAPS/MapAction, SNAP, RAS, 30 april 2013, s. 2, “Overview – Syria, April 2013”,
http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/regional_analysis_for_syria_overview_apr_2013.pdf.

ACAPS/MapAction, SNAP, RAS 28 mars 2013, s. 1, “Overview, 28th March 2013”,
<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Regional%20Analysis%20Syria%20-%20Part%20I%20Syria.pdf>.

ICG, 30 april 2013, appendix A: “Map of the Turkey-Syria border”, s. 44,
[http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/turkey-cyprus/turkey/225-blurring-the-borders-syrian-spillover-risks-for-turkey.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/turkey-cyprus/turkey/225-blurring-the-borders-syrian-spillover-risks-for-turkey.pdf).

ISW, 6 december 2012, s. 2, “Map 1: Kurdish Areas of Syria”
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Backgrounder_SyrianKurds.pdf.

UN, Department of Field Support, Cartographic Section, “Syrian Arab Republic”, Map No. 4204 Rev. 3, april 2012, <http://www.un.org/Depts/Cartographic/map/profile/syria.pdf>.